

РІК XX. ДЖЕРСИ СІТИ, Н. ДЖ. ЧЕТВЕР, 18-ГО ЦЬВІТНЯ 1912. ЧИСЛО 16

VOL. XX. JERSEY CITY, N. J., THURSDAY, APRIL 18, 1912. No. 16.

ЗАВІДОМЛЕННЯ.

На будуче просить ся всіх П. П. Віддільових урядників, присилати „білі“ на всі похоронні кошти, за котрі Від. ручить та які жадає, щоби Р. Н. Союз йому виплатив. Котрий Відділь, або його уряд не зробить сего, Р. Н. Союз не виплатить йому похоронних коштів. Так само просить ся подавати точні адреси спадкоємців на посмертних антах.

Д. КАПУЛА, предс.

НОВИНКИ.

Величезна катастрофа на північному морі. Найбільший на світі парохід, „Титанік“, власність White Star Line компанії, наїхав в дорозі з англійської пристани Савтгемптон до Нью-Йорку на великанську ледяну гору і розбив ся. Катастрофа лущила ся на північному морі о годяні 10 45 вночі з неділі на понеділок сього тижня. З розбитого корабля понесла ся сейчас бездротним телеграфом тривожна звістка, зважаючи як найкращого ратунку. Сю звістку переняла три інші пароходи, що находили ся в недалекому віддаленні від потапаючого „Титаніка“ і поспішили йому на поміч. Заки приплили на місце катастрофи, „Титанік“ був вже на дві океани, що в тім місці глибокий що найменше на дві англійські милі.

Розбитий пароплав держав ся на поверхні моря ще повних 4 години; по впливі сього часу пірнув в глибину wraz з усім своїм набором і з всіма людськими достатками. Сам затонувший „Титанік“ вартував около 10 мільйонів доларів; на таку більше менше суму находило ся на ній усього людського добра. Що такий величезний масток потонув на віки вічні в глибині Атлантики, то се ще не велика біда, бо ж звісно, що гроші набути річ. Але в тій страшній катастрофі погинуло 1.500 (тисяч п'ятьсот) осіб! Подумайте лишень, яке се велике число! Тисяч п'ятьсот людей (а може й більше, бо докладного рахунку ще доси нема) пішло на жир морським рекіам і то серед глухої ночі, на отвертій морі, сотки миль від берегів сухої землі! Парохід „Карпатія“, що прибув перший на місце цієї страшної катастрофи, уратував із потапаючих ратункових лодий 675 осіб, а деж діла ся решта? Адже на затонувшій „Титаніку“ було 2.200 душ! Що стало ся з тими нещасними? Чи пішли справді на дно моря? — Не знати? Може інші кораблі наїшли які, блукаючи по широких водах ратункові лоді, може кого видерли

з обіймів океану... О, бо колиб справді така велика сила наїшла передчасну могилу у студених фіях холодного моря, то се була би річ надто страшна, надто болюча, надто ужасна!

Під першим враженням цієї страшної звістки ми й не в силі розисувати ся про сю справу ширше та докладніше. У сліду ючим числі нашої часописи, подамо троха більше подробиць, а поки що мусимо ще пождати на більшій інформації, бо дотеперішні якось не дуже з собою годять ся.

Українські студенти в тюрмі. Дня 1 го с. м. в полудне зголосили ся з 10-ти засуджених на в'язницю українських студентів, перші два, а то Микола Залізняк і Осип Охримович, щоби відбутися кару тримісячної в'язниці. В'язниця буде строга. Харчу не можуть мати з поза мурів в'язниці, а переписку можуть одержати лиш раз на місяць.

Марево війни Злучених Держав з Мексиком. Сими днями вислало правительство Злучених Держав мексиканському урядові ноту, у якій находить ся рішуча остерога, що за всякі шкоди, спричинені Мексиканцями горожанам Злучених Держав чи то на утраті життя чи на маєтку, потягне ся до відповідальності уряд Мексика. Подібну ноту вислано також генералові Орозко, що є провідником мексиканських повстанців. В виду того може легко прийти до війни між обома сусідніми республіками, бо в Мексикі такі тепер „порядки“, що й само правительство не може вгамувати своїх горожан у їх ріжнородних безправствах.

Катастрофа при закладанні угольного каменя. Минулої неділі відбуло ся в Гаррінгтон Парк. Н. Дж. торжество посвячення угольного каменя під місцевий айришський костел. На руштованню находило ся поверх 500 людей (між ними 15 священиків), що з побожності або простої цікавості приглядали ся церемонії. Підчас принагідної проповіді одного з духовників завалило ся раптом слабе руштоване і всі люди впали із значної височини до беззмісту. Настали страшні крики та зойки, що тревали довшу хвилю, заки остовпілі з переполоху глядачі, що стояли поза руштованем, кинули ся на ратункові нещасним. З під безладної купи бальків, дошок, каменя та піску, видобуто 2 трупи, 5 тяжко покалічених і 50 ранених.

Облога бандита. Поліція з військом в Лодзі окружила гарбарню Карша при ул. Згерський, де в пивницях фронтової палати властито-

ля сховав ся один з бандитів, учасників нападу і рабунку в конторі фабрики вовняних виробів С. Боракса. Зразу був намір залити пивниці водою, але залишено се з огляду на страти, які з цієї причини мав би властитель. Ужито отже іншого способу. На сходах до пивниць розбито два гальони саломоняку, щоби одурюючими газами приневолити бандита до капітуляції. Але гази пішли в гору, замість в долину і бандит не робив собі з них нічого, викрикуючи до поліції: „Поломте зуби, поки дістанете мене живого!“ До 4-ої години по полудні падали з обох сторін густі стріли. Коли бандит перестав уже стріляти, трох агентів одягнувши охоронні панцирі, увійшли до пивниці. Бандит вже не жив. Лежав горілиць, побіч него збрало і розкинені набой. При оглядинах стверджено що смерть наступила від двох стрілів в уста і в околицю серця. Бандит убив ся сам. Осмалена на грудях сорочка вказує, що стріл упав дуже з близька, так що навіть весь порох не спалив ся. В пивниці найдено два бравнінги, 7 магазинів, 148 набойів, зеркала, побільшаюче скло, ніжик і 42 рублі 68 копійок готівки. Убитий мав до 22 роки.

Політичне відзначення. Властитель звісної банкової фірми Гроховський і Ко., п. Л. В. Швенк зістав вибраний на конвенції республіканської партії в Рочестер, Н. Й. ел-ктором на вибір президента. Не треба казати, що такі ел-ктори мають широкі політичні впливи, бо зносять ся прямо із самим президентом. Пан Швенк, хоч по народності Поляк (вже від ряду літ з'американізований), відноситься до Русинів та неодному нашому бідохови станув в пригоді і то зовсім безінтересовно, а ще не раз зі страткою свого часу і гроша. В своїм банку він держить нарочно одного руського правника (дуже чесного й характерного молодця), який має залагоджувати всі особисті орудки руських сторін, звичайно без ніякої винагороди з боку клієнтів. Услужність і прихильність п. Швенка до робітників визнали йому велике довіре серед найширших кругів ньюйорських і окочних громадян, а через те в його бюрох все повно наших людей з ріжнородними інтересами. Ся обставина спонукала п. Швенка оглянути ся за обширнішим льокалем на свої офіси і от недавно закупив він в Нью-Йорку, на розі Авеню А і 7-мої улиці величезну кількопверхову каменицю, у якій незабаром построят вигідні й численні убікації, та перенесе туди всі свої бюро, що находять ся доси

у східній частині 7-мої улиці, під ч. 115. За сю каменицю заплатив п. Швенк 110 тисяч доларів готівкою, а сей дім як і кілька інших, положених в Брукліні, а до того державний бонд в квоті 100 тисяч доларів — дають повну за поруку, що банкові, шифкартові, нотаріальні і т. п. інтереси, які провадить п. Швенк під фірмою Гроховський і Ко. стоять на певній і непохижній ґрунті.

Отсих кілька стрічок написали ми не на те, щоби п. Швенкови виробити — як то кажуть — якийсь „адвертайзмент“, бо п. Швенк веде свої діла так, що вони самі себе хвалять. Ми хотіли лише ось таким способом зложити п. Швенкови свої гратуляції з приводу його політичного відзначення. Ми певні, що п. Швенк, який власною працею добив ся серед американської суспільності свого теперішнього майна та незалежного становища, зуміє тепер віддати неодну важну прислугу тим нашим чорноробам, котрих деякі „родовиті“ Американці ставлять низше від косооких Хінців... Віпнуємо п. Швенкови з цілого серця і кличемо по щирості: Помагай Біг на новій дорозі!

Якої народності є в Галичині варяти? Певно скажете, що різної, бо всюди травляють ся варяти. Та де там! Остання конскрипція виказала, що в закладі для божевільних в Кульпаркові на 1185 римокатоликів, 659 греко-католиків і 299 жидів є 2111 Поляків, 13 Німців і 22 Русини; і то ці дві останні народності належать до служби, отже не варяти. Всі варяти, як бачимо переняли ся польською культурою і стали „свідомими“ Поляками. З того нового дебюту повинні Поляки бути гордими! 0 87

ВАЖНЕ!

Тим, котрі тими часами задумують відіхати до родинного краю, а хотіли би бути добре обслужені та дістати порядний корабель (шіфу), радимо сей час написати по „Розклад їзди на всі корабельні лінії“ (Sailing list) до підписаної, одинокої руської агенції, а вона сейчас відвортною поштою даром кожному такий вишле. З него кождий, котрий заміряє їхати до краю, зможе вибрати собі такий корабель (шіфу), який йому буде подобатись, чи то експресовий, чи поштовий, та якою сам схоче лінією. Користайте з нагоди та пишніть сейчас до одинокої Руської Агенції:

Стефан Мильнович і Вейл, Сп.
193 Grand Str., Jersey City, N. J.

Потреба сейчас складача (зецера)

до друкарні „Нового Краю“ Rosthern, Sask., Canada. Добра платня доброму робітникові. Зголошення вписати на адресу: „Nowy Kraj“, Rosthern, Sask., Canada.

Дописи.

3 Philadelphia, Pa.

Коли лише дістану „Свободу” до рук, то на першій місці перечитую всякі дописи, які б я не бачив. Бо ніч мене так не цікавить, як життя американських Русинів. А в кождім числі єуть дописи і не лише одна або дві, але мож їх знайти багато більше, з всяких плейзів, з малих, великих, близьких і далеких. Одні пишуть про розвигу своїх Тов., другі про партії, треті про свого священника, четверті про дяка, п'яті про якогось там забутогося з „Союза” № 2, шесті про „Гайдамаків”, котрі лаяють по між напими Русинами та старають ся їх до своєї організації привабити. А найбільше поспішними часами розписувались про святковане всяких ювілейних вечериць з столітє нашого незабутнього о. М. Шашкевича. І де лише обходили такі вечериці, так зараз представителі цих товариств старались ті вечериці описати в часописах.

А у нас, в Філадельфії, ані про 50-літній ювілей смерті Тараса Шевченка, ані про святковане 100-літнього ювілею уродин Шашкевича ніхто і не гадав! Аж коли завизав ся в Америці комітет, котрий мав зайнятись збиранням ювілейних жертв, та преде. сего ком., о. Чаплинський помістив відозву в „Свободі” закликаючи всі Укр. Тов. до відсвяткованя вечериць, наш парох, о. Орун, завизав представителів всіх товариств зійти ся до чит. „Просвіти” і нарадитись, в який спосіб малобись в Філадельфії відсвяткувати вечериці Шашкевича. І то саме повтарялось через кілька неділь, а наші „представителі”, з винятком кількох, остали байдужні. О. Орун зобачив, що нічого не мож зробити, і попросив п. Грицай, щоб він був ласкав зайнятись тими вечерицями. П. Грицай запросив листовно з кожного тов. одного репрезентанта на означений день. В означений день явил ся всі, котрі дістали запрошенє, з винятком одного тов., котре належить до „Союза” № 2, бо вони здаєсь не хотіли брати участі в народній святі диявола, що то свячення завизав. Колиб так жид, то може послухалиб скорше. Не помогло, що п. Грицай ще кілька разів до них писав і просив взяти участь; се тов. не лише що не брало участі, але коли на мітингу оден з членів підніс сю справу, то другі виступили протів. Всі інші тов. радо згодились і зараз того самого вечера, уложено програму, визначено день, як також кождому з членів віддано певну роботу.

Но і настав день, в котрім мали відбутись вечериці. Вже в неділю рано мож було пізнати, що щось буде незвичайного, бо люди йдучи до церкви, бачили руські доми удекоровані прапорами. Перед четвертою год. всі тов. пішли походом з галі до церкви, з прапорами на переді.

На тетраподі був уміщений великий портрет Шашкевича прибраний чатиним вінцем з синьожовтими лентами, обставлений на околу свічками і зеленими живими пальмами та пишними цвітками. Точно о 4 год. наш Владика, в товаристві о. Е. Барина і о. Оруна, відслужив нападху, підчас котрої співав мужеський хор під управою нашого дяко-учителя п. В. Коцюбинського. По нападху виступив о. Орун коротку, але дуже зрозумілу проповідь в котрій представив, що зробив Маркіян для нас, Русинів.

По тержестві в церкві, більше як тисячна маса народу, удалась походом до галі, котра находит ся не далеко церкви. Галі була прикрашена народними і американськими хоругвами, а над куртиною пишав ся Маркіян портрет, який рівнож украшений був чатиним вінцем з синьожовтими лентами.

Вечериці отворив о. Е. Барин. Розказав про часи перед Шашкевичом, про його життя і діяльність та про значє Маркіяна для українського народу, закликаючи при сїм ступати в слід великого Генри. Промова ся була виголошена з таким жаром і переконанєм і молодечим запалом, що тронула кождого, та остала на довго-довго в пам'яті кождого слухача. Посім слі-

дували сьїви, декламації, гра на фортеп'яні, скрипці, відчиг, а на закінченє фрагмент в трох відслонах з „Сон У-країнської ночі”.

Не буду широко розводити ся над кождою точкою з оїсна, але зберу поодинокі точки до купи і скажу про них загально. Що до точок сьївових, то на мужеський хор було дві, а на мішаний три. Мужеський хор сьївав: „Не знаєйте ясні зорі” і „Завенімо разом брата”; мішаний хор сьївав: „Ой не пам в кайданах ходити”, „Вилітали орли” і „Ой возмю я коновоньки”.

Голоси, як мужеського так мішаного хору, були дуже чисті і рівномірно розложені, а сьїваки придержувались строго такту. Взагалі видно було незвичайно старанне вишколенє сьїваків. Декламації було п'ять: „Наймиг”, декламував п. Качмарський; „Погоно”, декламувала п-на С. Вільчинська, а коли її при кінці винагороджено оплесками, віддекламувала ще „Мідлєс”. Найцікавіший однак зі всіх декламацій були власне філадельфійських шкільних дітей: „На перенесенє моцєй Маркіяна”, декламувала 10-літня Катруся; „Вибачили вірла”, декл. 12-літній М. Волошук; „Маркіянові вірні”, декл. 5-літня О. Демків. Тут треба зазначити, що всі три дїтоті декламації виїшли так влучно і приманчиво, що нагороджено їх гримними оплесками. А найбільшу бурю оплесків одержала 5-літня О. Демків; вона поводитась на сцені зовсім сьміло. Гру на фортеп'яні і скрипці, з руських композицій як „Бескид”, „Над ручаєм”, „Над Сяном” і кілька композицій з американських опер, відіграли п. п. Серафими. Про гру їх не можу говорити, бо щоби її фахово оцінити, треба бути музиком. Публику вони чарували своєю грою, тож і не дивниці, що ся викликувала їх кілька разів.

П. Поляк в своїм короткім та звязлім відчиті схарактеризував діяльність Шашкевича, наводичи деякі його твори з углядженєм духу часу, в яким вони були писані; підніс дальше значє Маркіяна для цілої Руси-України а спеціального Галичини, та перерішов історію його терневого життя, упадок здоров'я та передчасну смерть.

На закінченє відіграли аматори в фрагментах „Сон Української ночі”. Про сю штуку, котру ще ніхто на Американській землі не поважив ся виставити, можна дуже много писати. Сама штука є тяжка до відіграли. Мимо всего, пані Коцюбинська ролю „України”, п. Кульчицький „Демона”, п. Кознарьський „Царєслава”, п. Свистун „Богдана” а п. Демків „Сьміхунчика” відіграли знаменно. Другорядні ролі, котрі грали п. Сава „Марка Проклятого”, п. Голєнд „Бояна”, п-на Мисак „Русалки” заслужують рівнож на похвалу. Також ролі козаків, селян, селянок, інтелігентів як і тїний випали як найлучше. Одним словом у Філадельфії не було ще так величавого і гарного вечера, як Шашкевича.

Тут належить піднести заслуги о. З. Оруна, котрий старав ся як тільки міг, щоби всі тов. разом з'єднати до відсвяткованя сего вечера; записав ся сам режисерством повизне згаданої штуки, котра вимагала багато праці, а в сам день вечериць заняв ся характеризуванєм понад 20 осіб, чим розумієсь, заощадив кільканайцять доларів.

Не менше праці мож признати п. В. Коцюбинському за вишколенє хорів, як мужеського так мішаного.

Оттак то обходили Філадельфійські Русини 100-літню річницю уродин М. Шашкевича. Сьвято се вишло дуже красно і величаво як нїяке-нїне, котре до сих часів Філад. Русини обходили. З сего виходить, що згода будє, а не згода руйнує! Се сьвято було ще 4-лютого с. р. але з філадельфійських інтелігентів ніхто ані не відзивав ся.

Честь і слава всім тим, котрі старались і причинились, чи то ділом, чи своїми лєнтами до звелічання сего сьвята. Сели будете так дальше поступати, так тоді запанує згода, любов, а загінуть всякі роздори, які до сих час і стїнували поміж Філад. Русинами.

Один за всіх.

3 Rochester, N. Y.

Схаменїть ся — бо лихо вам будє!

Вже від кількох місяців на вільній землі Ваппінгтона Русини розпочали так званій „файт”. Одні почали файт хосенний для Руси-України: тільки на жалє, таких мало. А другі файтують ся на її погибель та роздори. От приміром возім під розвагу рочестерську парохію. А іменнє: в 12 числі „Свободи” появилась допись з Рочестер, Н. Й. Ну не один подумав з пановних читачів нашої „Свободи”, що може справді в Рочестер знаходиться такі люди, що більше нічого не уміють, лише метати каміннями до середини парохіального дому. Се неправда! Се брєхня! Протів сего ціла рочестерська парохія протестує, з винятком хїба автора попередньої дописи, п. Д. Ш. та трєх прочих, що несьвідомо положили свої підписи під сєю дописею. Возім під розвагу, що з вибитєм вікон парохії, а зглядно уряд парохіальний нічого сьїльного не має, та навіть про се нічого певного сказати не знає, бо по перше ніхто з чесних парохіян сего не видів, а по друге, уряд парохіальний надавав грошин на встановленє других шиб до вікон. Лише автор попередньої дописи знає о тїм, що були вікна вибиті в парохіальнім домі. Ну, сели ви панцю самі пишете про се знаєте, то певно, що се ваша справа, що то ви були тим аматором до вікон та до кидання каміня. Єще раз зазначемо виразно, що се підла брєхня!

Ідїм дальше. П. Д. Шурґот пише, що підчас побуту о. Строцького від. 217 Р. Н. С. цілком упав. Панцю! На що пхаете свій нє там, де вас не просят? Що вас обходить від. 217? Чи ви є його членом? Чому понижаете наш відділ, наше ціле братство? Хочби навіть о. Строцький не дав о братство сьв. Йосафата, від. 217, то ми самі не спимо. На доказ сего, що наше братство від. 217 не упало підчас побуту о. Строцького, а зросло, є се, що членів маємо більше, нїм перше. Сам головний уряд Р. Н. Союзу може се потвердити.

Що до читальні, то панцю, ви самі були заступником голови! А деж ваша праця? Де ваша діяльність? Чому тоді тихо сидїлись, а тепер чисту брєхню пишете? Пишете, що Русини в Рочестер спали, що не було про що писати. А чому не написались, що у нас відбуло ся віче за увільненєм М. Січинського? Чиж не ви були сего віча секретарем? Чомуж не написались, що у нас відбув ся вечерок в пам'ят М. Шашкевича?

Пишете, що парохіяне байкотували о. Строцького. Ви певно не знаєте і не маєте понятя, що то значить бойкот. Чи ви виділи коли, щоби люди підчас богослужєня зіставили в церкві самого о. Строцького? Ні, не виділи сего! Панцю, вдартесь в груди і признайтесь, що ви зі злости написали се все через то, що о. Строцький не хотів вас взяти за дяка. А чому вас не хотів? Бо ви не годні, ви не в стані виновнювати в Америці служби дяко-учителя.

Правдою єсть, що о. Л. Білянський працює щиро на ниві церковній і народній. Правдою єсть, що за старанєм о. Б. братство „Іларів сьв. Георгія” вступав яко новий відділ до Р. Н. Союзу. Правдою єсть, що о. Білянський сам ходить за колектою. Звертаю ся ще раз до вас, п. Д. Шурґот: уважайте і не пхайте своїх пальців, де не потрібно, де не ваше діло, і не робіть роздорів в парохії, бо виїдете на тїм як „Заблюкний на миль”.

Проч з роздорами! Най настане братня любов і згода поміж дїтьми Руси-України!

Іван Пастущин, з. преде. пар.

П. Климів, трост.

Іван Головна, секр. парох...

3 Ford City, Pa.

Недавно тому відмовила редакція „Свободи” приймаєти дописи про парохіальні справи. Та бачимо, що годі якось нам мовчати.

Такі дописи, як пана Дмитра Маційовського з Пїтсбурґа, Па. в обороні о. Ганулі також не приносять нам жадної користі, ані церкві ані Р. Н. Союзови. Пан Д. Маційовський в своїй дописі зовсім не оборонив о. Ганулі, але зрадив перед народом, що о. Га-

нулі не будє, але руйнує Р. Н. Союз, не лиш ч. 2, але і ч. 1. Тут я кажу щиро правду, бо і я також дістав нагану від сьвященника, коли я організував товариство „Сїч”, від 187 нашого Р. Н. Союзу, котре числить тепер 48 членів і з котрого має і наша церков користь, позаяк „Сїч” дала на будову церкви 100.00 дол.

В парохії о. Ганулі, Тов. „Сокол” місто помочи дєстало нагану. Незгода, яка запанувала, не принесє користі ані церкві, ані Р. Н. Союзови, тільки ганьбу. А допис п. Маційовського виглядає як раз так, начеб він хотів хвалити тих, що сидять в гавзі в спідній сорочці і боси при кеку, а ганити тих, що хотять працювати для добра руського народу і церкви. Правда, ходить о тєс, що „Соколи” вступили до Союзу ч. 2. Але возім під розвагу, кілько то нашого руського народу не належить до жадної організації а скілько до наших молодих хлопців вступив до польських і словєнських „Соколів”, то чи се є вже таким злочином, що „Соколи” вступили до Союзу ч. 2? Чи нам конче наслідувати некультурних з чужих організацій?

Пане Маційовський! Ви так красно знаєте писати, возмїть по за перо, а напишіть до „Свободи” в який то спосіб буде можна зарадити тому, щоби наші молоді хлопці вступали до наших руських організацій. Прецінь нам на тїм мусить залежати, бо знаєте добре о тїм, що як отець дїти виховає, таку і потїху з них має. А се будє далеко корисніше, як Ваша послїдна допись.

Н. Теплий.

3 Fulton, N. Y.

Не одна весна минула, нїм про наших Русинів Українців почула американська Русь. Нас жє тут більше жєсто; не велика та горєтка, постановила злучитись, бо зрозуміли, що в лучности сила.

Дня 11-го лютого с. р. зібались на галі Оконєвського, щоби якось ту справу обговорити. Відтак рада в раду ухвалено, щоби заложити Товариство „Запорожська Сїч”, котре будє належати до Руського Нар. Союзу.

На разі записалось лише 22 членів, з поміж котрих вибрано сїдуючих урядників: Михайл Бунда, кошовий; Дмитро Кональ, заст. к.; Юрко Мєськів, секретар; Іван Гайчук, з. секр.; Володимир Зарічний, касєр; Роман Глушчин і Юрій Бєлей, надзирателі хорих; Теодор Талай і Василь Шанайда, контролєри; Василь Шанайда учитель.

Отже брати Русини! Не відкладайте сего діла, котре повинно бути для Вас найважніше і найнїльнїше, бо час і для нас показати, що і ми жємо і що можемо поступати разом з другими, а може і випередити декого.

Одиниц сего не можуть зділати, а сели ті одиниці злучать ся в одну силу, тоді можуть помагати собі спільно помочи братям нашим в старім краю, котрі що гєдини пишуть просьби за море до братів своїх о поміч.

Отже нехай та весна будє пам'ятною для нас, фултонських Русинів.

Михїл Бунда.

3 Bremond, Tex.

Сего року тут, в Текєас, зима та слєта така, якої ніхто не пам'ятає. Дошї та зимно а навіть лєгкі морози. Фармери вже декотрі сїяли кукурузу по два рази, та погинула; тепер обавляють ся лихого року, бо як на Текєас, то вже пізний час до сїяня. В сїм часі минулих років вже сїяли бавовну, а сего року мусять сидїти дома, бо на фармі нема нїякої роботи. Дня 23. та 24. марта папувало у нас таке зимно, як в зимі.

М. Б. Турлян.

3 А Я В А.

На домаганє п. Івана Ворґача з Mt. Carmel, Pa. отєм заявляємо і подаємо до відома, що він не був автором дописів з Централії, Па., їх не писав, ані навіть не стоїть з ними в найменшій звязи. Усї ті, що посуджують п. І. Ворґача о авторствє згаданих дописів, грубо помилують ся.

Реданція.

Андрій Чайковський.

КОЗАЦЬКА ПОМСТА.

Оповідане з козацької старовини.

(Дальше).

Те саме, що в покоях, діяло ся і на подвір'ю замковим. Тут понаставляли столів, а на них наклали тільки страви, понаносили тільки напійків. Пан Овруцький не жалувал лїчого. Кождий повинен добре згадати його весіля. Гості не жалували собі теж, їли і пили скільки лиш вїзшло.

Смолоскпни стали пригасати. Паний народ лягав де попало... спочивати. На економі і по селу чути було пани крики та сїпїви. Красноставчани поховались, де лише хто мїг. Коже лякало ся напасти.

X.

Як їно переїхала карита панства Овруцьких, в селі аж заріло ся від слуг усякого росту і рода. Вештали ся гайдуги, лакеї, двірські козаки. Усе вбране гарне в кольорах та гербах своїх панів.

Між тою юрбою йшло двох козаків, які не мали на собі ніяких панських відзнак. Вони йшли несміло, потикались по улиці і розглядали ся на всі сторони здивованими очима.

На дорозі стрінули сотника надворних козаків пана Потоцького. Він держав ся бадьорно пооді боки придивляв ся козакам і став в голос сьміяти ся.

— А ви звідкіля, панове гетьмани?

Козаки станули, вклонили ся в пояс і не важили ся відповідати. Се ще більше розсмішило бадьорного сотника.

— Що-ж вам, язик задубіли, чи що?

— Ми в такому ще не бували, пане полковнику, то й не знаємо, що з нами.

— Чого-ж ви сюди приплентались?

— Пан звелїв, тай годі. Супротивляти ся не можна, бо звелить вибити.

— Чї ви?

— Ми вельможного папа Трачевського... піддані...

— Богато вас приїхало?

— Чотирох. Двох десь згубило ся між народом, та ось ми за ними і шукаємо, коли не будемо разом, пан вибачить...

— Такий то і вельможний ваш пан, що з чотирма дурнями на весіле вибираєть ся, а з вас то й козаки, що треба їх на мотузки повшпнати...

— Та ми їно передягнені за козаків — ми піддані хлопці...

— А на Сїчи бували?

— Не знаємо, що воно є...

— Ех, дурні, от дурнів знайшов на втіху...

Біля сотника зібрал ся юрба козаків панських і стали з бідолах сьміяти ся та глузувати...

— Хиба-ж тут яке весіля, чи що? спитав старший козак.

— А ти не знав? як же сюди їхав, не спитавши?...

— Не можна нашого папа шитати. Звелить, їхати, то кидаємо вили, передягаємось за козаків і в дорогу...

— Справді, ви дурійші, чим я гадав, а коли і ваш вельможний Трачевський такий мудрий як ви, то варто поглянути на його...

— Ми голодні, а не знаємо де тут господа...

— А гроші маєш один з другим? На чорта тобі господа, нині пан Овруцький весіля справляє, то й нагороду усіх, їдїть на замок... Але я би вам, лицарям, не радив там йти, бо там таких голопятишків вїшають...

— А мені таки їсти дуже хочеть ся, говорив старший козак, скрививши ся так, що усі зареготали ся...

— То ходи, я тебе проведу, каже сотник.

Йшли до корини. Козак висипав зараз жменю червінців на стіл шинкареви і звелїв дати усього, чого забажає душа полковника.

Непрошені зараз повиходили і потягли на замок, де сподївали ся багатого пїру. Остали козаки зі сотником. Він тепер не глузував вже з їх непорядности, а подобїв геть.

Шинкар поставив меду, вина та горїлки. Козаки пили мало з цинових михайликів, за те сотникови підливали раз у раз, та припрошували його мильє не гордувати ширим серцем бідаш людей.

— То кажете, пане, що в замку весіля? А чїе як раз?

— Пан Овруцький женить ся з дочкою мого папа Потоцького...

— То він ще такий молодий?

— Ха-ха-ха! старий хрін, чуприну саджею мастить, а ще молодї жінки захотїлось...

— Я ще з роду не бачив папського весіля.

— Я аж горю з цікавості, та, бач, бою ся, аби пани побачили такого обїрванця не посваволили та не казали чого доброго, і повісити...

— Чого тобі бояти ся, ти панський козак.

— Заки папа допитаю ся, то повне-ну... мій пан худонахолок... Коби мені служити у такого папа, як Потоцький, то не бояв би ся: і одежа була-б і гонїр свій, і я був би справжнім козаком, а не передягненим мужиком... Та пий папе, не гордуй, у мене ще є парв червоних.

— А твій товариш хто буде? Мовчить наче води в рот узяв.

— Се мій син рідний — еге-ж!... Та я-б так просив, благав папа полковника, аби так не прогнїв ся та позичив нам своєї одежі... ми би пішли на замок подивитись на панське весіля, бо аж горю з цікавості.

— Я би вже нічого не пожалїв...

— Ну, добре — я позичу вам одежі нашої, та виглядати мете, мов свини з кульбакою...

Козаки переморгнули ся значучо...

— Пане полковнику, батьку! вік не позабудемо — ось тобі нагорода! — і викинув цілу жменю червінців перед сотника.

Сотник вийшов з корчми і свиснув. На се прибіг якийсь козак, вони перешепнули ся. Сотник вернув, а за якої пів години принїс до корини клунок з одежею.

— Ну, гони одяг з другим ось в ту нечеру перебралось, каже вказуючи на бічні двері, та гляди, щоб часом контуша не задягнув місто штанів...

Козаки пішли передягати ся...

За малу хвилю не можна було їх пізнати. Нето, що одежа надворних козаків була інша, гарна, нова, але і вони й самі мов не ті стали...

— А триста вапїй мамі! гукнув сотник, я гадав, що вийдуть два опудала на горобїїв, а то справді молодїї на диво.

— Здоровий будь, пане полковнику, говорив старший козак, даю тобі слово, що пад раном одежу віддамо, коли не пропадемо.

Вони вийшли на улицю, полишаючи при меді сотника і того козака, що принїс одежу. Йшли бадьорно і гордо, побрязкуючи шаблями...

— Дурні хама, говорив сотник, одягло ся то в людську одежу, тай зараз голову дре, мов пава...

— А я тобі, сотнику, кажу, що то не мужики а якісь запорожські свавольники... вони ще якесь лихо скоять, а потому піде слава па козаків папа Потоцького. Мужик не держит ся так гордо, а шабля у його те саме, що палиця — а сей — лицар — ну.

Сотникови трохи в голові проясїло. Він справді лякав ся, та досадно йому стало, що так його перехрестили.

— Справді, Проконе, побїжи та вели пїмати, я трохи випив, та не могу побїгти...

Прокїш метнув ся з корини, та по козаках й слїду не стало. Заміпали ся в юрбі. Прокїш вернув.

— А що?

— Ого! Як камінь у воду! То певно Запорожїї.

І він вгадав. То був Карпо Кожух і його вихованець Остап.

Вони пішли прямо на замок.

Сотник устав сам бігти, та ноги відмовили йому послуху і він сїв, а відтак зараз і прїляг на лаві...

— Лиш бїй ся Бога, Проконе, не говори того нікому, а то пропали наші голови... Гадав я, що посьміємо ся над ними, а то перехитрили нас, чортові сини.

Як наші козаки вийшли на замкове подвір'я, то вже бенкет розпочав ся, та вже не один підїдив так, що бачив дві сьвїчки місто одної.

Вони йшли далі розтручуючи юрбу лїктями.

— Місце для вірних слуг ясновельможного папа Потоцького! гукали.

Прийшли перед самі двері замку.

Тут служби тільки снувало ся, мов в муравельнику або білі перед річкою...

Карпо углядїв якогось старшого лакея...

— Ей, мосївний пане маршалку... будь ласка, проведи де небудь у куток, щоб побачити весіля моєї ясної панночки... Я ї на руках несе, як ще дитиною була, я старий слуга ї батька. — Карпо став втираєть слїзю рукавом контуша, — хай подивлюсь на ї щастє...

— До палацу козакам не можна, говорив добродушний лакей...

— Коли добра воля, то все можна, казав Карпо та всунув лакеви в жменю червінця...

— Ходїть за мною... лише не вилазьте надто па сьвїтло.

Лакей пішов передом в огорог поза палац, а вони попрямували нинком за ним.

Лакей відчинив якусь невеличку фіртку і повїв їм темними вузькими сїньми. Вони держали один одного за полу, вийшли відтак горі сходами, йшли знову кудесь опять сходами, аж лакей відчинив якісь малі дверцята, звідкіля вдарло ясне сьвїтло великої салї. То була малесенька па двох людїй галерія під самою стелею салї.

Карпо дав лакеви ще червінця.

— Сидїть тут тихо, я опять приїду і проведу вас. Лакей пішов, а наші козаки позїмавши шапки з голов посїдали па ослопї і дивили ся в долину на панів.

Карпо показав Остатови папа Овруцького, бо пізнав його зараз.

— Його мусїмо живого взяти, — говорив Остатови, я з ним мушу собі поговорити і привитати ся...

Вони бачили, що на салї діяло ся, чули коже слово. Чули, що говорили пани, чули, що говорив Ярчевський. Бачили, як пани верещали на його і ними така лють заволоділа, що Остап мимоволї стїснєть в руці свою шаблю. Вони бачили, як виходив Ярчевський і як пан Овруцький давав знак своєму слугі.

— Буде з нас, шепнув Карпо Остатови. — Бачини, що я не брехав, кажучи тобі про панів...

— Куди-ж ми вийдемо?

— Козак мусить дорогу знайти.

— Може би відбити того добрячого пилихтича?

— Відібемо, та не зараз, йому й так нічого не станеть ся, хїба що в льоху переночує.

Вийшли з свого скритка не зачинаючи дверей. Від того було трохи сьвїтла в сїнях. Зійшли сходами в низ, пішли ниними сїньми, знову сходами на помацьки, знову темними сїньми, держачи ся стїни, аж нескі не почувли людського гамору і пішли в той бік. Надибали якісь двері. Через них пробївало ся сьвїтло щїльними. Вийшли не відразу в якісь просторїїші бічі сїни, що вели до головного коритаря. Там снувала ся служба. Як малий човен з незначної річки заплив в головне русло і поплив на бистрих філях могутньої ріки, так наші козаки пішли сьміло між юрбу, помішали ся з ними і пішли до головних сходов...

На самім порозї зачепив їм якийсь старий слуга і задержав сердито.

— Ви ж чим тут, хама?

— Не бачини колїру ясновельможного папа Потоцького? гукнув грізно Карпо, показуючи на свою шапку, — ти папа мого зневажаєш — і штовхнув в груди лакея так сильно, що він аж покотив ся зі сходов...

Відтак вони не ждучи вийшли скоро на подвірє і заміпали ся між юрбу. Зараз стали показувати з себе паних, кричали, підсївували, не договорювали слів, стали обнімати та цілувати других, кого лише здїбали... поки не заплентались під замковий мур недалеко брами і тут полягали та стали хропїти.

Було се під самою стражницею біля брами.

Коли на замковій вежі вибила десята година, капітелян замку викликав старшого над замковим військом, звелїв зачинити браму і поуставити на баштах варту, при чім подав йому гасло на той день. Карпо зачув своїм бистрим вухом: гасло: Варшава, відзов: варта! Коли сторож пішов замикаєти браму, Карпо встав, замуркотїв щось з просоня, хотїв йти, закотїв ся і впав під саме вікно вартового дому. Тут було темно. Він підїв ся на руках до вікна і бачив, як сторож завісив ключ від бра-

ми над своєю постелею а сам вийшов, щоб порозводити вартових на свої місця.

На то лише ждав Карпо. Він знову замуркотїв, встав, зачав сьпівати, заточувати ся, пішов опять між юрбу, знову завернув, і так заточив ся, що бебевхнув перед самими дверми сторожного дому, та так сильно, що аж двері відчинили ся. Тепер Карпо шепнув на Остапа. І той став муркотїти і заточувати ся, поки не зблизив ся до Карпа і упав біля нього.

— Прїслони собою сьвїтло, шепнув Карпо, щоб мене ніхто не бачив...

Остап встав на ноги і киваючи ся на одному місці говорив щось сам до себе.

За той час Карпо мов гадюка переповз через порїг, хопив ключ з кілка, і вже опять був на дворі перед порогом.

— Вставай товаришу... — говорив по пинному Остап, ідем та виїємо ще по чарїї... за здо-ро-в'я нашого ясного можного папа-на! еге-ж!

— А ось і шинок, казав Карпо, показуючи на двері сторожного домика — гей шинкарко, чорнобрива, ще по чарїї дай, а то зацїлуємо — еге-ж! І стоячи під дверми стали у двійку висьпївувати охриплими голосами:

„Шинкарочко, полтавочко”...

— Еге-ж спить, клята, та хай їй всячина — ходїм ось там...

Остап митю зачинив двері вартового дому, а ключ вийняв з дверїї і сховав. Тепер держучись під боки та заточуючись поплентались дальше.

В той спосіб вони добули ключа, зачинили двері і ніхто не догадав ся, щоб хто не будь заходив до сторожного домика.

(Конець буде).

Сьмішне.

Вирок смерти.

Один Айриш будучи засуджений на кару смерти за якийсь там злочин стояв перед прокуратором, котрий читаючи йому вирок, при остатку сказав: Все скінчено і вам можемо тільки дозволити вибрати собі предмет, на яким маєте повисїти, а ми певно згодимо ся. На се маєте прокураторське слово.

— Засуджений: Я бим просив, аби мені дозволили повисїти ся на порічковім дереві.

— Прок.: Сеж неможливе, бо дерево маленське і ви не зможете на нїм повисїти.

— Засудж.: Е! Як не потребую дуже спїшити ся і зачекаю аж доки воно виросте... як тоже не забувайте на ваше слово.

Цікава.

Маленька Еїзабета їла з мамою обїд і мати отворила маленське пуделко сардинків і каже до дївчини: — бачини, сю маленську рибу часом їдає велика риба.

— Еїзабета: Алеж мамо, як велика риба отвирас таке бляшане пуделко?

— Судія: Ви вже 17-тий раз оскаржені за те саме в сїм році, маєте заплатити 10 долярїв кари.

— Обж.: (З червоним мов з бурака носом.) Прошу, чи не діставби я вже опуст? Яж ваш сталий костюмер.

D 88 Шлюбні афоризми.

Оженитись, значить подвоїти свої обовязки, — а свої права на половину зменшити.

Через шлюб жінка стає вільною, а чоловік тратить свою волю.

Шлюб — як судовий процес; одна сторона завжди невдоволена.

Ярмо шлюбу дуже тяжке, яким аж двоє мусять єднати ся, що-б його двинути.

КАЛЕНДАР.

ЦВІТЕНЬ.

м.ст.	Дні	Руські свята
18	Четвер	Тосдула
19	Пятн.	Евтихія
20	Субота	Григорія
21	Неділя	Мироносиць
22	Понед.	Евсипхія
23	Вівтор.	Черентія
24	Середа	Антими пан.

НОВИНКИ.

Справа помилування засуджених укр. студентів в процесі 101 представляється в дечім инакше, ніж се було подано в передпоследнім числі нашої часописи, а саме: З 5-ох засуджених на 3 місяці, тільки чотиром (Охримович, Сумик, Задурович, Решетило) даровано наслідки кари; за те до пятого з них, Миколи Залізняка, помилуване зовсім не відноситься і присуд, яким засуджено його на 3 місяці і видалене з границь держави, (як російського горожанина), остає правосильний. Далі 5-ом з засуджених на один місяць знижено кару на 14 днів арешту і даровано наслідки, в кінці всім иншим даровано кару і наслідки. Засуджені дістануть в сих днях вівзане до відбуття кари, і її почнуть по великодних святах. Отсе приводить нам ще раз перед очі справу кровавих липневих подій на львівськ. університеті. По двох роках репресій і шикан українського студентства приходить се помилуване як акт поправки польської справедливости. Але сумної минувшини се помилуване не змаже у нашій пам'яті. На полі боротьби лишилось безповоротно і молоде життя того, що головою наложив за свій ідеал і довгі місяці слідчої вязниці і судової розправи, безпримірні дисциплінарні кари, релігації, потрачені курси, поломані на все молоді екзистенції. Все те забрала з собою раз на все історія в жертву ідеї польської „справедливости“. Однак притім акт цїсарської ласки усуває лиш в часті навіть ті наслідки липневих подій, які придають їх учасників в теперішності або ждуть ще на них в будучині. Десять засуджених піде в найблизших днях за тюремну решітку відбувати кару, а для всіх учасників подій без виїмку лишаються крім того в повній силі присуди університетських властей. Релігації всіх засуджених з львівського університету остають правосильні. Тиняючи ся роками по чужих університетах, прийдеться їм всім дотерпіти сей присуд до кінця. Огся хвиля заставляє цілу українську суспільність сказати своє слово в сій справі, дати доказ, що за діло, за яке доводить ся карати її молодіж, вона бере на себе повну одвічальність. В хвилі, коли последні, важкі удари падають на жертви університетської боротьби, повинна не дати вона їм упасти під тягарем репресій, та улекшити їм бодай матеріально їх незавидну долю. Нехай кождий, у кого під вражінням останнього епілогу бодай на хвилю станули в пам'яті важкі події сьміливого порыву молодіжи його поневоленого народа, згадає і про долю тих, що не якали ся заважати своїм життям-бурем в боротьбі за народне діло! Датки треба слати до Красового Кредитового Союзу (Ринок ч. 10) на вкладкову книжочку ч. 9000.

Переслідування Українців в Росії не переводять ся. Російські чорносотенці і уряд дають найменший рух серед Українців. На донос чорносотенських часописей переведено у містечку Житомирі ревізію у

всїх Українців. Всїх ревізій було понад 60, які роблено в цілих родинях. При ревізії забирали всі українські книжки, газети і листи. Місцеву „Промисловість“ зашечатано і її членів ревідовано. При ревізії, яка виглядала більше на погром, не знайдено нічого незаконного. Місцеві Українці дуже пригноблені, а деякі навіть усувають ся від публичного життя.

Голод в Росії. Росія знова навіщена голодом, що страшно поширює ся наслідком загального неврожаю в минувшій році. Населенє Росії не має вже збіжжя, худоби і паші. Та з особливою скоростію поширює ся голод в околицях Волги і коло Уралу, серед Кіргізів і Башкірів. Там дійшло до того, що хліб випікають з соломи січки і землі (!). Природним наслідком голоду є зростаюча смертність і самовбивства. Найперше випродували селяни худобу, однак ізза нестачі паші не багато за неї торгували! 8—10 рублів. Опісля продавали господарства. Як все і всюди, так і ту наживають ся людською кривдою жидівські п'явки, що добре вміють використовувати положенє. Для заради лихови підняло ся було російське товариство червоного Хреста збирання датків для голодуючих, однак російське правительство виступило проти приватного почину, хоч і само не дуже то промишляє над нещасливими селянами.

Криваві погроми жидів в Кістенділі. З Софії доносять, що російські переселенці з Бесарабії доконали вночі в Кістенділі, найбільш торговельнім місті в Болгарії, замешкалім переважно жидівським населенєм — кровавого погрому Жидів. Жертвою погрому упало переважно бідніше жидівське населенє. Хулїгани знищили склепи, не лишаючи при тім навіть найнужденіших. Товари розкидали по улицах і нищили з нечуваною заїлостію. Тих, що хотіли ратувати своє майно перед знищенєм, або ставили напасникам опір, масакрували кроваво і немилосердно. Також жінчини а навіть діти упали жертвою ватаги опришків. Поліція і жандармерія мусіли ужити шабель і аж по кількох уличних боях і численних арештованях удало ся здержати дальші криваві подвиги ватаги російських хулїганів. Около 200 тяжко покалічених осіб перевезено до шпиталів.

Знесенє числової лїтерії. Ві второк тамтого тижня внесла австрійське правительство в парламенті проєкт закона в справі знесення числової лїтерії. Поступові послы в парламенті вже нераз домагали ся знесення лїтерії, яка приносить найбільшійшим людям багато шкоди і не раз руйнує їх майно. Правительство не спішило ся зі знесенєм, бо лїтерія давала йому грубі мільони. Та парламент вже в 1908 р. ухвалив був резолюцію за знесенєм лїтерії, яка існує вже 160 літ. Правительство задумує знести числову лїтерію поступово через 10 літ і заступити її класовою лїтерією. Сей закон ухвалить парламент ще сего року і так за десять вже літ не стане того обманства, яким є числова лїтерія.

Мобілізація в Росії. Краківська соціалістична часопись „Narozod“, що має широкі зносини з російськими революційними кругами і одержує від них численні інформації про рухи російської армії, доносить: З цілого ряду приватних жерел одержуємо інформації про воєнні приготування Росії. Поміщаємо їх без коментарів, бо не можемо їх ствердити, але ручимо, що походять від наочних свідків, а не є оперті на чутих. З Варшави що дня висилають

ся транспорти артилерії і табору тереспольською залізницею. Російські професори в державних гімназіях одержали тайний циркуляр з запитом до якої місцевости в глибині Росії мали би охоту перенести ся в разі вибуху війни. В Седльцах доконує ся частинна мобілізація, а так само в Ченстохові. Військові власти в Модліні з великим поспіхом викінчують будову грекої лїнії окопів. В кав'єрськ. військовій окрузі закуплено і приготовлено величезні запаси аптичних засобів і бандажів, яких звичайно не держить ся, але купуєть ся безпосередно перед війною.

Смерть за 16 корон. В Арборі коло Іурагомори, на Буковині, напало двох опришків на дїм 60-літньої вдовиці, Іліяни Апостол, і биля її так довго деревляною палкою, аж нещасна жертва померла. Потім спльондрували ціле помешканє і напювши 16 корон втікли. Кілька днів пізнійше жандармерія одного з опришків зловила. Є се 24-літній парубок, Георгі Лазарінка, з Милешівців. Він признав ся до всього.

Чи риби мають голос? До недавна думали люди, що риби не видають жадного голосу в наслідок чого повстала звідна поговорка: „Німий як риба“. Але новітні досліді учених і подорожників доказують, що так не єсть. Вправді далеко більша часть риб не видає зі себе жадного голосу, але суть деякі риби, котрі зовсім не суть німі. Один подорожник описує, що коли він був над одною великою рікою на острові Борнео, то чув вночі голоси виходячі з глибини води, подібні до голосу сильного органу, то знов лагідні, гармонійні, подібні до гри на арфі. Тубильці пояснили йому, що ті голоси видають певного рода риби. Те саме спостереженє зробив учений Гумболд, коли був на Полудневім Морю. Джан Гвайт, лейтенант маринарки Спол. Держав, описує, що коли находив ся у гирла ріки Камбоджї, чув голоси подібні до басових тонів органу, тони подібні до дзвонення дзвінків, горляні тони, якби походячі від дуже великих жаб і голос подібний до голосу величезної арфи. Голоси були так сильні, що здавалось, корабель тряс ся від них. В подібний спосіб відзивають ся і другі подорожники, з чого виходить, що не всі риби німі хотїй і не знаємо докладно, в який спосіб вони той голос з себе видобувають.

По американськи. Одна американська часопись описує дуже оригінальну сцену, яка розіграла ся в суді в місті Мідлянд, Тексас. Справа була така: один з міських комісарів, розгніваний, що судія Новлєс сю справу особисто піддержує, встав і закликав:

— Неправду говориш судіє.

Відкладаю розправу на десять мінут, щоб сему панови дати по зубах! — крикнув розгніваний судія.

Як сказав, так і зробив, бо перервав розправу, підійшов до комісаря і зачав частувати його п'єстуками, де лише попало, аж його осліпив і оглупив після чого відійшов спокійно на своє місце.

Отвираю на ново розправу, панове, і засуджую себе на десять долярів кари за побите чоловіка, — заявив оригінальний судія, виплачуючи рівночасно кару. Здивовані і ошелешені комісарі ухвалили без протесту закупно ґрунту для міста, як сего бажав судія.

Радуйте ся лисі! Будапештський лікар, др. Шекеді, винайшов спосіб на поріст лисої голови. На засіданє Союзу лікарів в Будапешті прибув др. Шекеді з трема мужчинами з буйною чуприною. Люди ці, як

видно з їх фотографій, були перед трема місяцями лисими. Винахідник вціпив на їх лисинах волосє, подібне як в землю засаджує ся ростины і воно — як деносять — приняло ся і розросло ся як найліпше.

Штучне золото. Париська печать займає ся тепер вельми широко винаходом якогось Берляя, який твердить, що виробляє золото з заліза, а вироблюване золото не ріжнить ся нічим від правдивого. Кільограм сего штучного золота коштує 500 франків, коли тимчасом кільограм правдивого золота коштує 2.800 франків. Берляй виробляє також в штучний спосіб п'янтину. Він є свідомий, що його винахід викличе на грошевім торзі катастрофу і тому навязав він переговори з правительством о монополізованє сего винаходу. Як звідно, золото і п'янтину є первинними, а всі дотеперішні змагання, які датують ся від середних віків, щоб виробляти штучно золото, не повели ся. Ближні подробиці про сю справу подає париський дневник „Журналъ“. „Я бачив ся — пише редактор „Журналю“ — вчєра з тим чоловіком і говорив з ним. Називав ся він Берляй. Є се молодий, високий бунет. Займає ся вже від довшого часу виключно хемією. Каже, що видосконалив виріб штучної ванілі і виробляє перфуми. Перед кількома роками пізнав ся він з якимсь чоловіком, що задачею свого життя поставив: вивторити золото з инних металів. Знанє Берляя придало ся йому і по довгих пробах і дослідях виробляють вже оба на спілку золото з заліза. Ціна сего золота около 500 франків за кільо (ціна золота, добуваного в копальнях доходить 3.000 франків за кільо). Берляй має тепер робітню, в якій виробляє денно 20—30 грам. золота. Він сам заявляє, що його винахід перелякав його. Тому, що сей винахід страшно обнизиє би ціну золота, відніс ся Берляй до всіх правительств, щоб монополізували його винахід. Поки що не подає Берляй навіть місця своєї фабрики, бо боїть ся людської влізливости. Цікавий сей чоловік розказує, що він вже в Лондоні в прив'ї Віліяма Рамза в виробляв п'янтину з заліза — тому просить, щоб не ставляли його в одній мірі з всякими фабрикантами „дорогого каміня“.

Досвід нас учить, що в році вибору президента приїзд імігрантів до Злучених Держав постійно зменшає ся.

Сей рік є виїмком. Ще ніколи передтим не продавали ми тільки шифкарт зі старого краю до Америки як в теперішній порі.

Із того видно, що іміграція переконана ся ввєршті, що вибір президента не становить так великої ріжниці.

Поручаємо проте нашим годинцям наші бюра в Брукліні і Нью Йорку, де можна закупити шифкарту на всі існуючі корабельні лїнії по загальних цінах.

Висилаємо і міняємо гроші по найдешевшій курсі.

Приймаємо вкладки ощадности на опрочентованє, платне на запотребованє.

Канцелярія нотаріальна.

виробляє всякі документи до Австрії, Росії і Німеччини, що потверджені конвулем, мають таку саму важність, як і в краю зроблені.

Забезпека: Наша зложена готівкою превительственна кавція в квоті 100.000.00 долярів, дальше масток фірми в реальностях, акціях і готівці дають повну поруку і вливають довіру. На ніякі спекуляції не пускаємо ся, а свої і чужі гроші льокуємо в найбезпечнійші підприємства, на найпевнійшу запоруку. Через ніч богачами стати не хочемо, жадаємо в першій мірі безпеченства для наших інтересів і такеж саме безпеченство даємо нашим клієнтам.

А. Гроховський і Спілка.

Л. В. Шаєни.

наслідник і властитель.

У власнім гмаху: 292—294 Bedford Ave. pir Grand Str., Brooklyn, N. Y., і 111—115 East 7th Street, New York, N. Y.

Польський великодний дарунок Українцям.

(Лист з Галичини)

„Не за Україну — а за її ката“...! Маємо знова польську жертву. Вчора вечером (26 марта) застрілився у Львові ученик III. р. учительського семінара, Петро Чорній. Се склалося так: Чорній дістав десь случайно картки з портретом Олени Січинської, та розпродавав їх між товаришами, як се роблять впрочім Поляки-ученики без жадних перешкод. Один з польських учеників довів се вшехполякови професорови Кухаревському, а той роздав ученикам Полякам гроші на те, щоб вони купували в Чорній ті картки та віддавали йому. З тими картками пішов імпіцель-професор до директора, а той скликав сейчас конференцію, яка ухвалила вигнати Чорній зі школи. Польська рада шкільна краса потвердила сей заступ, а навіть виключила його зі всіх державних шкіл в Галичині. Так карають польські власті Русинів за те, за що Поляки дістають похвали та нагороду.

Се коротко представлений факт; рука дрожить, багато писати не можу. Ось такі то жертви мусить класити український народ за Рідну Школу. Ледви заросла могила Кокка та Коханчика, вже нова жертва польської шкільної системи пригадає цілому світові, що так даліше бути не може. Не можемо терпеливо зносити лютих катів над собою. Нашу школу мусимо раз визволити з польського ярма. Борба за Рідну Школу мусить вступити у нас на новий шлях щоб раз на все спинити проливання крові невинних українських дітей. З крові погібших мучеників зродить ся местник, який змеже з лиця землі катів кровопійців. До помочи за Рідну Школу стануть всі земляки з усіх земель.

Правда „Правду“ в очи нолє.

В цілій Америці не годен подібати так брехливого щеняти, як матушка „Правда“. Якесь алкогольічна голова господина від кацапської Правди реве на цілу пику, що Росія се „рай“ а лиш „мазепинці“ притьмом хотять сю бідну Росію знищити. А се все через допис п. Рембецького.

Аму гаспадин крикун, покиньте ваше місце в Оліфанті і дайте драпака в Росію, як се зробив манушого року Луцки. Ви позволяєте собі назвати Рем. чимсь гіршим, як падлюкою, а так вжити добре під розвагу, кому се слово належить ся скорше? То як президент Тафт буде оповідати про свої російські вражіння своїм знакомим а підслухуючі репортери донесуть се часописам, то всі часописи і репортерів будете називати падлюками? Ви кричите: „Росія, се рай для мене“. А чому вона є райом? „Денги“ береже тому рай; але як перестане слати Вам рублі, що тоді скажемо? Таж щоб цілий світ зівхав, то не знайде такого лайдацтва, як є в Росії. Я вам оповім також про побут одного чоловіка в Росії, мого шкільного товариша. Болячи ся служби в австрійській армії хотів прислужувало йому право одноличства, утік до „матушки“. Бачите, жалюму зі своєї партії не звів ся, але мені, „мазепинцями“ сказав що утікає до „матушки“. Як сказав, так і зробив. Минув то так 5 місяців, аж в листопаді дістаю лист від него; клене-проклинає всіх. Каже: „брате, де поступаєш, всюда різна дрань кричить: „дай денги с... сина! Нет у тебе денго, поступай в пьород!“ і веде в поліцію. Тут повтаряють се

саме. Не маю гроший кажу; так замкають до арешту. Замкайте, подумав, буду сидіти. Сиджу принесуть води і сухого хліба, дадуть пару пшурханців, але щоби пустили, то і мови нема. Потримали мене оден місяць і випустили; пігнав я просто до Варшави, думаю, може там буде ліпше; але де там; лише я увійшов в місто, зловили, ведуть знова в поліцію і се було моє щастє, що трафив на урядника, що був польського походження. Розпитав мене хто я і що за оди, покругив головою та сказав: „тікайте звідси чим скорше!“ Я натиснув шапку на уха і дав драпака до Кракова, де мій товариш Черніковський позичив мені 20 К., за яких я поїхав в Станиславів“.

Так оповідав мені п. Олекса Вияр, студент прав. „Госпожа“ знов знова будете виливати проклони на „Свободу“. Запропастив ся пашквіль „Поступ“, та і „Правду“ се не мене. Ану „господін“ з „Правди“ возміть но папір і перо і напишіть в New York до п. І. Я. Луцки, а вам щось цікавого скаже про „матушку“, як його там приймали в тім раю; а щож доперва булоб з вами, які навіть не вартасте чобота Луцкови очистити, хотів і на нього вішали пси свого часу в „Правді“. І я вам радив би зовсім щиро поїхати в Росію, прийняти підданство і стати там замітачом улиць, а тоді певно щось ліпшого покаже ся на шпальтах „Правди“.

Рубель.

Як я попав ся в московську схизму і як потім назад навернув ся.

В тутешних часописах пишуть про різні справи, але не много пише ся в них про те, як то много наших людей падає ту в Америці жертвою винародолення, т. є., що покидають свою народність, віру, покидають все що своє, а лізуть в чуже! Жаль стискає серце і насуває ся питання, чому то Русин так скоро тут, в Америці, вирікає ся свого і переходить на польське, московське, словацьке, протестантське і Бог знає де пристає, а свого не тримає ся!

Подібно було і зі мною! Приїхавши до Америки, до Auburn, N. Y., зараз дістав ся я в руки змосковщених моїх краянів, котрі мене сейчас повели до салуну, щоби мене перехрестити з православного на цареславного! Замість сьвяченої води, почали мене бідного грінора заливати ацичною і намавляти, щоби покинув свою віру і пристав до Москалів!.. А коли я на ния „вибадушив“ очі і почав зі страху крестити ся тогди вони, а особливо пан сялуніст, почали мені тлумачити, що московська віра є ліппа, бо Ісус Христос збудував свою Церкву в Петербурзі і що віддав ключі від Церкви не сьв. Петрови але російському цареві і зділав його головою своєї Церкви.

І хрестили мене так довго, доки не переробили мене на цареславного Москаля. І так я навіть не розглянув ся добре в Америці став схизматиком і то досить ревним, бо ще других до схизми притягав! Не знаю, як довго був би я лежав так в схизматичькій болоті коби не одна річ — іменно мав я раз давний сон! Хотів не дуже я в сні вірив, то прещінь про той сон не забуду до смерти і напим заблудшим братам все буду оповідати, бо той сон мене, завязаного схизматика, навернув назад на праву дорогу. Мені приснив ся страшний суд Божий, зовсім так як описує сьв. письмо; коли наступило розлучуванє добрих від злих, тогди прийшла черга і на мене! — і мене пірвала якась си-

ла, вказала на мене, що я покинув і кинула мене в ліву сторону поміж проклятих!.. На тім я пробудив ся і вже не мав так довго спокою, доки назад не вернув ся до своєї віри, в котрій я і мої діди-прадіди крестили ся!

Від того часу не шукаю яснійшого світла від сонця — не шукаю ліпшої віри як своя!

Не писав би я о тім публічно, але знаю добре, що ту в Америці таких збаламучених, як я був, є досить. Много тут дало ся перевести в чужу віру і народність і служать днес чужим, а своє висьмівають і плюгавлять.

От недавно прочитав я в московським „Свѣтъ“ ч. 11. допис з Chisholm, Minn., під котрою є підписаний „Диматрій Гринков“; се є мій краян з села Лупків, пов. Ліско; він в краю кінчив ті самі „високі“ школи на селі що і я і батогом вамахував за тими сотворіннями, що... не мають рогів а тепер попавши ту в схизму в так огидний спосіб в московським „Свѣтъ“ оплюгавив свою віру і народність. — От на тоє то наш Русин аж за море приїхав, щоби ту стати ся гнойом і підкладом під чужий нарід! Ледви, що в краю отріпає ся з ляцької панщини і московського кріпацтва а ту на вільній землі, сам лізе в ярмо!.. Там в Росії річно сотки тисячі людей покидає схизму і всі з обриджен-м відвертають ся від неї, а ту наші галицькі і угорські темняки так радо до неї липнуть. Там в Росії мільони людей стогнуть в царській неволі і проклинають царя-вешателя-кровопійця, а ту наші ренегати-відступники йому поклоняють ся...

Кінчу ту свою допис з тим „святоточним“ желанєм, щоб Бог зслав на всіх тих наших заблудших братів-схизматиків такі сні як на мене, то тогди скорше воскреслиби і повстали би з гробу московської схизми і тим щирійше полюбили свою греко-католицьку віру і свою народність руську!

Алексей Петрик,
в Watervliet, N. Y.

ДЛЯ СТРАЙКЕРІВ В LAWRENCE, MASS.

На руки підписаного надіслали:
о. Чаплинський з Перт Амбой, Н. Дж. \$3.00
З Нью Бритейн, Конн.: К. Процько і Т. Н. Дудяк по 50 ц.; Іван Кохановський 30 ц.; Мих. Карбовник, Іван Карбовник, Ю. Ярчи, Е. Жабракка, Мих. Подобинський, С. Пристап, Мих. Кравець, П. Хир, Іван Тубеляк, С. Конечко, А. Винас, Дм. Явін, Антін Фотрупа, В. Ковальчук, Ілех Бенц і Іван Олейш по 25 ц.; Іван Зень, Іван Пристап, Семан Гануляк, Дм. Гривняк, М. Роман (стр.) по 20 ц.; Ан. Пазьчин, Ст. Винас, Ів. Ваньцьо, М. Ковальський, Андрей Карбовник по 15 ц.; Іван Бойко, Стер Цибанк, Вас. Маслюх, Ю. Платуш, Ів. Ткач, Стеф. Барипт, Ів. Фаль, Тео. Грішів, Іл. Козла, Ю. Чапля, Ю. Борняк, Юлія Жебрачка, Анд. Шпирка, Іл. Фесак, П. Фонклі, М. Роман, Марія Зень, Юрій Бойко, Ю. Німець по 10 ц.; А. Сава, Мих. Подобинський, Вол. Боторський, Дан. Платуш, Антін Котик, І. Осмак, М. Мазур, Тео. Ніх по 5 ц.; Анна Замчевська 12 ц. Разом ....

Разом \$12.47

Гроший надісланих а оголошених в попередних ч-ах „Свободи“ було до сеї пори 43.50
Зібрано всіх жертв так, що відіслано на руки комітету страйкувачів (Ант. Кунцю) суму \$55.97
В імени страйкувачів складаю жертвадвцям щире Спасибі.

Сей страйк вже покінчив ся.

Дм. Kanityла, преде. Р. Н. С.

НА РУСЬКО-УКРАЇНСЬКУ БУРСУ В ГОРЛИЦЯХ.

Зложили в Ансонії слідуєчі жертвадательі:

Теодер Ціркот	\$5.00
Дмитро Сидоряк	1.00
о. Александер Павляк	5.00
Алексей Горбаль	5.00
Семан Підбережник	1.25
Гавриіл Дзядик	1.00
Семан Лабуда	25
Теодор Сивак	1.00
Дрібними датками	1.75

Разом \$21.25

Теодор Ціркот.

ЖЕРТВИ НА ФОНД „РІДНА ШКОЛА“ В ГАЛИЧИНІ.

Присутні гості на хрестинах у пана Олекси Дідуха зложили на Рідну Школу в Галичині суму \$4.00. Ту суму зібрав Олекса Періг.

Н. Николишин,
секр. від. 106. в Чікого, Іл.

МАЛА ПРИГАДКА.

На нашій американській Русі від якогось часу закоринив ся звичай, що всілякі патріоти збирають на свою руку жертви на різні цілі і ошєля присилають нам кільометрові викази імен жертвадвців до оголошення, а зібрані гроші липають у своїм кармані до „слупного часу“, або відсилають через ріжноракних покутних „панів банкерів“.

Оголошувши імена жертвадвців на якусь ціль, ми тим самим приймаємо на себе наче моральний обовязок і доцільнувати, щоб зложені гроші дійсно пішли на призначену ціль, а не деінде. А сего ми можемо бути певні лиш в таким разі, коли гроші прислано до нашої редакції разом зі списом жертвадвців, або принайменше залучено до такого спису поштову посвідку. А по друге, коли хтось не має довіря до редакції і боїть ся луди післати зібрані гроші, то нехай і нам вільно буде рівнож не мати довіря до такого добродія.

Щоб отже уникнути всяких непотрібних писанн і толковань та завести лад у тім згляді, заявляє ся, що не будемо містити на будуче ніяких виказів жертвадвців, наколи рівночасно з ними не дістанемо також і зібраного гроша.

Реданція.

Великий Баль

устроєє Сестричне Братство сьв. Ольги, від. І пї,

в Чеській Соколовні.

525 E. 72-nd Str. New York, N. Y.

в суботу, дня 20-го цвітня с р.

Початок точно о год. 7-ій вечером.

Вступ від особи 25 цнт.

Дорстї Братя і Сестри з долини і гори міста Нью Йорку та околиці! Просимо прїбути на наш Баль, а не пожадуєте, бо галє красна, музика перворядна буде грати руські коломийки і другі танці. Хто прїйде той не буде жалувати, бо часу буде доволі тож можна буде забавити ся красно.

За добру обєслугу ручить

14—15

Бальовий Комітет.

ДОМОВИЙ ДОСЬВІД.

Знанє є вислідом досьвіду. Мусимо досьджувати дуже много, заки зможемо дійти до якихсь наслідків. Так само мусєли робити і наші прадіди. Вони всяке зїле, всяку ярину досьджували так довго, аж не переконали ся, які з них можна уживати як поживу, які як лік а котрі на папу для худоби. Кожде покоління здобуває нове знанє аж до нинішнього дня, де лікарська штука дійшла вершка розсвітлї. Мішано всіляке зїле, щоб збільшити і прїсміштити наслідки його діланя для людського організму. В сей спосіб випаєдено загально знаний лік, Трінера Американський Елксір Гіркоґо Вина. Потрібно було много досьвіду, заки сей важний лік доведено до нинішнього значіння. Ного треба уживати в усіх недугах органів травленя, підчас страти апетиту та сил, в припадках обструкції, болю голови і нервозности. — По всіх другєторах,

JOS. TRINER,

1333—1339 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

„SVOBODA“ (LIBERTY)

THE RUTHENIAN WEEKLY

Published every Thursday at
83 Grand St., Jersey City, N. J.Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

ANTHONY CURKOWSKY, editor.
83 Grand St., Jersey City, N. J.K. KIRCZOW, manager
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year.

The largest circulation throughout the
United States, Canada and Europe.
The only advertising medium. Rates
furnished on application.Entered as second-class matter March
30, 1911, at the Post Office at Jersey
City, N. J., under the Act of March 3,
1879.**„СВОБОДА“**газетись для руського народа в Амери-
ці і орган „Р. Н. Союзу“, виходить що
тижня в четвер і коштує:в Америці на 12 місяців \$2.00
в старого краю на 12 місяців ... \$2.50
в Америці на 6 місяців \$1.00

Оплатувати газету треба всегда з готри.

Адреса:

„SVOBODA“83 Grand St., Jersey City, N. J.
Число телефону 498.Гроші треба посилати в режісгрова-
нім листі, або через експресовий або
чектовий моні ордер. Моні ордер, то є
грошовий переказ, котрий дістанете від
чектара або агента на акспресовім офі-
сі, пішліть на нашу адресу, бо без того
ми не годні гроший дістати.**Між організаціями.**Воньмим: казати-му про велике сьві-
тило, що засіло на закінченім сьвітчи-
ку, нарицаємим „Народна Воля“.Року 1905, ч. 51 „Свободи“, чи-
таємо таке: „... стоячи на чолі читаль-
ні попровадили діло так, що одного
красного дня забрано з читальні весь
інвентар, як книжки, печ, крісла, стіл,
словом всьо, що лиш находилось в се-
редині стін... Збирали жертви на На-
родний Дім; чи мало таких людей, що
давали по 1, 5 і 10 долларів? І шож з
сего? Гроші „проводирі“ затримали в
своїх кишнях, а дим дістав ся в чужі
руки. — Заложили стор. Богато зголо-
силось і віддали що хто мав: по 50,
100 і до 300 долларів. Окрестили Austro-
Canadian Trading Co. — Але патріоти,
що закладали стор не в тім бигі. —
Кожда сотка принесла тисячі, але не
всім! Богато бідаків в надії, що будуть
бабрати в тисячах, втратили і то послі-
дне, що мали, коли стор збанкрутовав.
Дуже воно тільки дивно, як стор міг за
пару тижнів збанкрутовати, таку суму
гроший стратегії... Так танше не спро-
давали товару як сего набули, жадного
плати ані дому не купували. І як можна
було оголосити цілковитий банкрут?...”Як отсе стало ся і хто є тим патріотом,
спитайте Вп. членів нового Союзу
д. Ардана. Повисні стрічки друковано
в „Свободі“ що тоді виходила під його
редакцією.А поки-що, члени нового Союзу
прийміть сю цюру остопогу: **Watch
your money!**

* * *

Во время оно подвиза ся в новім
Союзі двох Михайлів. А оба патріоти
„моцні“ на губу. Та ще моцніші
для свого черева. І сказав один одно-
му: збільшим свої доходи, бо доллар, то
гарна річ. А рука руку мие. І оба Ми-
хайли стали маніпулювати нулями.
Мовляв: нуля, се знак на нічо, нічо не
означає, отже не має ніякої вартости.
Колі тому додамо до виказу „нічо“,
то є нулю, то і члени нового Союзу на
тій нічо не страять, бо ми не додалинічого; але се „нічо“ для нас, двох
Михайлів, зробить таку цюру, бо замі-
нить ся по місяцех в кільканайцять до-
ларів.А що оба Михайли се люди діла,
отже гадка і дію едідували по собі з
незвичайною скоростю. І було для них
добре, але виийшло але для членів но-
вого Союзу. Бо хоть на шапері обох
Михайлів нуля нічо означала, то в дій-
сности вона перетворювала ся в нулю
в кишнях членів нового Союзу, а в
„щось“ в кишнях обох Михайлів. І єї
члени якось припадком пошпорювавши
пальцем в носі, донюхали ся чогось па-
скудного. Зашуміло і 9 відділів нового
Союзу післало тими днями сочисті про-
тести проти двох Михайлів. Протести
післано на руки предсідателя п. Семенюка.Цікаво, чи п. Семенюк, оголосить єї
протести в „Народній Воли“, чи по сво-
єму старому звичаю, тарахне палюгою
по лобі протестуючих, визьвірять ся на
них що не тримають „руки по нивам“
і „не малчать“. Бо до тепер в новім Со-
юзі завсїгда так гідно панував голов-
ний уряд „волю народа і свободу слова“.Заки отже щось стане ся з тою спра-
вою, ми шлемо членам нового Союзу
сердечну раду: **Watch your money!**

* * *

Питаємо ся Вас, члени нового Со-
юзу: щоб так зробив Поляк, коли-б ви
приступили до нього і сказали йому,
що його національний гимн, „Z dymem
rozstąw“, се лірищська пісня. Чи
не розбив-би вам голову? Або колиб так
Німцєви Ви сказали, що його націо-
нальний гимн „Wacht am Rhein“, се
вите зголоднілого воєнка. Чи не вліп-
би він вам так, що згадалиб позаторіч-
ну паску? Або Чехови, колиб так хтє
сказав, що чеський народний гимн „Kde
domov můj“, се похоронний марш, чи
такому сьмільчакови не видрапав би о-
чий? Або Американцєви, Словакови, і т.
т. і т. д. колиб хто поважив ся в їх
присутности визивати і кепкувати з їх
національних гимнів, чи не попідбива-
либ очий і поломили костий після всіх
приписів штуки? Се більше як певно,
що так було.Вияток становлять лиш члени но-
вого Союзу. Що більше, вони сидять
тихо навіть і тоді, коли у їх власну ха-
ту полізе нікчемне індувідуум і там плю-
гавить і кпить собі з їх сьвятых народ-
них почувань, скверними губами па-
плюжить їх народний гимн, „Ще не
вмерла Україна“; всі прочі Русини-У-
країнці без винятку на свої партійні пе-
реконання, чи то булиб народовці, чи
радикали, чи соціялісти, на звук сего
гимну: „Ще не вмерла Україна“, вста-
ють із місць, здіймають шапки з голов,
а члени нового Союзу похваляють, ко-
ли якась моральна надлюка у їх власнім
органі на рівні з московськими рене-
гатами виливає цілий цебер кпин на
наш національний гимн, називаючи йо-
го „похоронним маршем“. Похваляють,
говоримо, бо хоть се плюгавство було
поміщене в числі 11-ім „Народної Во-
лі“, сторона 5-а, 1-ша шпальта, 21-
18 верш з долини, хоть від сего часу
минуло вже півтора місяця, то до сєї
пори піодин член нового Союзу не о-
бизав ся в обороні свого народного
гимну, збещеного у органі, який він
удержує своїми грішми.Нам попросту не хоче ся вірити,
щоб увесь загаль членів нового Союзу
потонув уже так глибоко у моральній
гнїлі, що збайдужнів навіть на се, що
для всякої людини є найсьвятїйше: по-
чуте народної чести. І до таких чле-
нів кличемо: **Watch your honor!****Справа протестів.**Дивно-диво. „Народна Воля“ і уряд
нового Союзу, хоть взяли в аренду па-
тент на найпоступовїшу поступовість,
яку лиш мож надібати поміж поступов-
нім миром, все таки люблять придержу-
вати ся одної старої як сам сьвіт зло-
дійської поведінці: кричати заедно
„ловить злодія“, щоб відвернути увагу
загалу від себе і загадочних рухів сво-
їх власних рук. У власній хаті нового
Союзу болото, що аж наливає ся в уха
їх членам. Се урядишкєм байдуже. Ко-
ристаючи ся повисного злодійського е-
тикету, щоб члени не бачили гною у їххаті, хапають першу ліпшу нагоду, аби
другому причепити латку, аби другого
обкидати грязюкою, з тим робом самим
видати ся білийшими. Дарма. Послїдні-
ми часами навіть і ся випробувана штуч-
ка якось не дуже помагєє.Нашим читачам ще певно остала
в памяти сирава протестів, які свого
часу внесли скрентонські братства, на-
лежачі до нового Союзу, на руки свого
предсідателя, п. Семенюка, проти плю-
гавлення їх віри на сторінках „Народної
Воли“. П. Семенюк, місто зробити із тою
справою якийсь лад, постунив зовсім
як російський Микола-Вселятель: про-
тестуючим приказав мовчати, ні пари
з уст.Новїйшими часами 9 братств і від-
ділів з Олифанту, належачих до ново-
го Союзу, дочислили ся якихсь не дуже
чистих справок з ново-зорганізованими
відділами та грішми на сю справу і о-
нять внесли протест та щоб добити ся
свого права, мусіли ті протести до „сво-
бодолюбного і шануючого свободу сло-
ва і совісті“ уряду нового Союзу вно-
сити аж через руки людшин посторо-
ної, третей, зовсім не належачей до у-
ряду. Протести олифантських і скрен-
тонських відділів мусіли мандрувати до
уряду, знаходячого ся в Скентоні аж
через Вірджінію!..І єї, що самі стоять у болоті по самі
уха, сьміють закидувати свої власні грі-
хи другим! Се є свого рода відвага, яку
однак іменують звичайно в щоденній
бесїді злодійською безличностю.

Але до річи.

В 11-ім і 12-ім ч. „Народна Воля“
помістила „Протест“ 8-ох ньюйорських
товариств. О що ходило ньюйорським на-
тріотам? Ось головні точки протесту:члени епископ С. С. Ортинський і о. Н.
Підгорецький можуть бути членами Р.
Н. Союзу;справа уступлення п. О. Стеткевича
зі становища редактора „Свободи“ і на-
прям „Свободи“;неспосібність п. Івана Мартона на
заступника предсідателя Р. Н. Союзу;справа зазиву ансонійського відділу,
що до церковно-народного з'їзду.І „Народна Воля“, беручи в оборону
„покривджених“ 8 ньюйорських відділів
накивала порядно палцями в щоботі в
сторону „джерзєнської трійці“, та ви-
лила три коновки крокодилячих сліз,
жалуючи ся на „непошановане волі
люду“.Тимчасом справа з тим „протестом“
зовсім не виглядала так страшно, якби
се виходило із мильових тирад „На-
родної Воли“.Головний езекутивний комітет на
своім засіданні порішив не друкувати
сего славного надгудзонського протес-
ту з тих причин:1) Ньюйорських вісім відділів на дні
7-го грудня 1911 відбули довірочні збо-
ри і як самі у „протесті“ пишуть, на
тих зборах було зібраних „около 200
членів“. Двіста членів не становлять
ніяким робом більшости усіх членів,
належачих через ньюйорські відділи до Р.
Н. Союзу, і тому всі ухвали повзяті і
ураджені на тих довірочних зборах не
можуть репрезентувати волі 8-ох нью-
йорських відділів, до яких належить, як
писала сама „Н. Воля“, поінформова-
на комітетом протестовичів, аж 800 чле-
нів. На тій то підставі головний уряд
Р. Н. Союзу не міг числяти ся з волею
200 крикунів на 800 ньюйорських чле-
нів Р. Н. Союзу, а ухвали і резолю-
ції, повзяті на тих довірочних зборах
міг уважати лиш за кирию, з якою
більшости ньюйорських членів Р. Н. Со-
юзу не годить ся.2) Довірочні збори меншости нью-
йорських членів Р. Н. Союзу не мали
найменшого права ані компетенції рі-
шати про се, чи ся або та особа може
або не може належати до організації.
Такого „широкого права“, рівнозначного
з анархією і безголовлем не мають чле-
ни ніякої організації на сьвітї, а навіть
і в новім Союзі про таке „право“ не
чувати. Що „Народна Воля“ хоче ви-
кувати з того аргументу проти Р. Н. Со-
юзу, се треба приписати їй безкритич-
ности та охотї киринити в кожній на-
родній справі.3) Ньюйорські протестовичі жадали
від уряду Р. Н. Союзу поміщення їхнього
протесту, нокикуючи ся на § 120 ста-
тута. Сей параграф не дає найменшої
підстави, якби оправдувала жаданє нью-
йорських протестовичів, щоби орган Р.Н. Союзу мусів поміщувати якийсь у-
хвали якихсь довірочних зборів.4) „Чи епископ, С. С. Ортинський
і о. Н. Підгорецький можуть бути чле-
нами Р. Н. Союзу“ про се рішати рів-
нож не мали найменшого права ньюйор-
ські довірочні збори. Суспендоване чле-
нів не лежить в компетенції власти нью-
йорських відділів, і вони хотьби від-
були не одні, але тисяч довірочних збо-
рів, то всі ухвалені на них в тій спра-
ві резолюції так само карталіб торбу
єтчки, як і з тих зборів. І се головний
уряд толкував „делегатам“ висланим на
засіданє гол. уряду, та вказував на прав-
ну дорогу, якою їм треба йти, щоб по-
чарати тих членів, що заивнили проти
організації. Толковано їм, що вони ма-
ють право внести на згаданих скаргу
згідно з постановами §§ 376 і 377 ста-
тутів організації а ніяк не можуть ріша-
ти, чи єї можуть бути дійсними чле-
нами організації, або ні, бо се вже ле-
жить в руках інших органів, згідно з
постановами §§ 375, 378, 379, 390 і
т. д.5) Уступленє з уряду редактора п.
О. Стеткевича залежало від него са-
мого а не від ньюйорських довірочних
зборів.6) Не менше ньюйорські довірочні
збори ніяк не можуть рішати про на-
прям „Свободи“. Ся справа після § 122
належить до головного уряду і він її
рішає згідно з волею більшости членів
Р. Н. Союзу. Колиб ньюйорські відділи
становили сю більшість членів усього
Р. Н. Союзу, то значить, колиб на нью-
йорських довірочних зборах було не
200 але принайменше 7.000 членів Р.
Н. Союзу, а, то тоді справа виглядала б
інакше. А хотїти аби 13.800 членів Р.
Н. Союзу покорило ся волі 200 членів
для того тільки, що сих 200 має честь
збивати ньюйорські бруки, то може врод-
ити ся тільки в переверненій мозків-
ниці, якою пишає ся „Народна Воля“.7) Нездїбність головного місто-пред-
сідателя ньюйорські протестовичі нічим
не доказали. Сей нібито закид, що він
скликав засіданє головного езекутив-
ного комітету, не видержує критики; він
до сего мав повне право, надане йому
статутом § 50. Його вибрала конвенція;
а хіба конвенція, на якій було присут-
них більше як 300 делегатів, має трохи
більшу силу і щоб повалити її постано-
ви то ньюйорських 200 членів, присут-
них на довірочних зборах, має трохи за
короткі руки.8) Голов. уряд Р. Н. Союзу зовсім
нічого не мав проти поміщення опінії
ньюйорських довірочних зборів в справі
зазиву ансонійського відділу, лиш жа-
дав, щоб відділили, як то говорить ся
„горох від капусти“. Але ньюйорські про-
тестовичі хоть губою на засіданю за-
являли, що на се годять ся, однак коли
уряд зажадав, щоб сю свою згоду за-
значили також і письменно, не хотїли
на се пристати. Знаючи з якими людьми
має ся до діла, значючи з досьвіду що
на голословний порученню комітету про-
тестовичів ніяк не мож полягати, відпа-
ла і ся справа.Отже так було з тим страшним „про-
тестом 8-ох ньюйорських товариств“, я-
ку то справу виточила „Народна Воля“
проти Р. Н. Союзу як гармату найтяж-
шого калібру. Накручена тенденційно і
брехнею освітлена, вона була на се об-
числена, щоб кинути полуми незгоди у
наш Р. Н. Союз, здекретувати в очах
загалу головний уряд а рівночасно по-
казати сьвітоти, що „ось то ми, уряд
нового Союзу, зовсім не такої породи“.Щоб наші читачі ще краще зрозу-
міли цілу перфідію і фарисейство по-
ступованя „Народної Воли“ постаравмо
ся ще на закінченє витолкувати генезу
отсего цілого „протесту“, та сказати де-
що про його авторів.„Народна Воля“ і цілий генераль-
ний штаб нового Союзу безнастанно в
брутальний спосіб насилують совість та
свободу гадки своїх членів. У них, то
значить в новім Союзі протести цілих
братств, а не протести „довірочних збо-
рів“ четвертої частини членів даних
братств, суть на днешнім порядку. При-
гадуємо справу скрентонських відділів
нового Союзу, а тепер опять протести
9-ох відділів з Олифанту і зі Скентон.
Якаж величезна різниця в поступованю
уряду папного Р. Н. Союзу, а уряд
нового Союзу! У нас, хоть уряд знав,
що домаганя і претенсії ньюйорських
протестовичів суть неслупні, не оферті

навіть на тій якійсь параграфу, він все таки завивав протестовичів на засіданні, толкує їм, обяснює як і куди та що мають робити, щоб на підставі слухних параграфів добити ся права там, де після їх думки стала ся їм кривда. Наш уряд вказує протестовичам дорогу, якою вони на підставі статута мусять йти, щоб ті, що звинили ся, зістали покарані. Що ньюйорські протестовичі вперли ся, се вже хіба не вина головного уряду. Уряд Р. Н. Союзу зробив для них усе те, що на підставі обов'язкових статутів мав силу зробити.

А як стало ся тім самим випадку в новім Союзі? Члени протестували проти брутального знасилування урядом нового Союзу ясных і недвозначних ухвал конвенції. Конвенція нового Союзу ухвалила, що їх орган, „Народна Воля“, не сьміє виступати ані проти віри ані проти сьвященства, бо се вносить колотнечу в організацію, та спричинює її упадок. Се признав навіть публично сам голова нового Союзу, п. Семенюк, пишучи в ч. 29-ім з 28-го грудня 1912-го року між иншим таке: „... справа віри у нас на боці. У нас нічия совість не є звязана...“ Се однак не перешкаджало йому прийняти за редактора недовченого презбітеріанського прічера, який віддячуючи ся тим, що його тільки літ годували в Блумфільд, Н. Дж. та в Нью Йорку, сейчас мочав в „Народній Воли“ послідніми словами пліюгавити сю віру, яку визнає 99% всіх членів нового Союзу. І коли скрентонські братства, опираючи ся на ухвалі конвенції та на параграфах свого статута, запротестували проти сего, пан Семенюк, як сам признає ся в 29-ім ч. „Н. В.“, протесту не назав друкувати і казав редакторови відіслати авторам; що більше, п. Семенюк тих „авторів“, не доказавши їм вини, не завізавши їх перед свій маєстат, не переслухавши їх, суспендував з організації. І то лиш на підставі підозріння. Чим отже ріжнить ся варварство Миколи-Вешателя від варварства п. Семенюка? В котрім Союзі шанує ся переконання членів і придержує ся параграфів? А в котрім Союзі широкою губою кричить ся про „волю і пошанованє переконань членів“, а рівночасно топче ся їх заболоченими чоботами? Судіть. Ми — спокійні.

А тепер ще кілька слів про самих авторів „протесту“. Його писали панови з Нью Йорку. Просимо мати се передовсім на увазі і ніколи не випустити з пам'яті: панови з Нью Йорку, а ще до того п-а-т-р-і-о-т-и. Се ті самі, що ніколи ще не дали ні цента на ніяку народно-патріотичну ціль в Галичині. Се ті самі, що ніколи ще не дали даже зломаного шельюга своїм страйкующим і вмирающим з голоду братам-робітникам в Америці. Се ті самі, що окликають шумні віча і збирають на них по пів сотні доларів на фонд Січинського, щоб зараз-же сими грішми заплатити себе самих за те, що „говорили в поті чола на вічу“. Се ті самі, що уладжують вечерниці в пам'ять Шевченка і адвертайзують, що весь дохід призначений на пам'ятник Шевченка в Києві, а за тиждень видурені в сей спосіб гроші від патріотичного загалу обертають на свої приватні потреби. Се ті самі, що уладжують вечерниці в пам'ять Шашкевича, аби таки самим на них не явити ся. Се ті самі, що хочуть мати привілеїв цілу стирту а обов'язків навіть тільки ні, що за ніхтем. Се ті, що глухі і сліпі на всі патріотичні зазиви і заклики, що уважають „низьке ньюйорської честі“ реагувати на поклики дійсних, щирих патріотів (зазив спракуюської „Читальні Просьвіти“ і „Січ“), але за те з душею і тілом липнуть до найменшої нагоди, яка обіщєє хоть крихітку — кириш. Такому „патріотичному“ загальному духови відповідає і дух „патріотичних“ поодиноких відділів. Ось: три четвертини одного відділу, се сама сметана, сам уряд пресбітеріанської церкви. Бо і яже-ж може бути інакше: сеж „ньюйорська“ честь вимагає того, щоб притьомом лїзти у новомодну віру. Половина членів другого відділу се славні на всю Америку „сіцілісти“ (не соціалісти, бо ті знають чого хотять). Треті для своєї вигоди придержують ся засади: нема ніде правди, лиш в мені та ще й у Бога трошки. В четвертім опять мають верх уроджені „файтери“, що то уміють під присягою зі-

знати, що уродили ся маючи 20 літ в Триєсті, по дорозі в Америку. І т. д. і т. д., аж в безконечність.

І чиж дивниця, що на такій моральній почві не може зродити ся нічого путнього — хіба „протест 8-ох ньюйорських відділів“. Старинний Герострат для „слави“ спалив сьвятиню, — видно такої самої „слави“ суть жадні і Ньюйорчани.

„Щоб усі Славяни стали добрими братами“

Чим тільки не було українство в очах і устах наших ворогів? Росіяни звуть український рух польською інтригою, Поляки запевняють, що сей рух існує за пруські марки. Був час, коли Росіяни консерватисти звали українство „жидо-кадетською“ інтригою, але найостатнє слово в сій справі належить ся тим, які звуть українство „австрійською інтригою“.

Прагнемо, яку бучу збила російська преса, коли позаторік на делегаціях австрійський цісар ласкаво розмовляв довший час із українцем-членом парламенту, Миколою Васильком тай зазначив вірність українського народу до австр. династії та держави. Певна частина російської преси аж пінилась, нарікаючи на „австрійську інтригу“, лаючи Українців, та звучи їх зрадництвами. Тепер отсе знов австрійський престолонаслідник при нагоді торжества спуску нового дріднавта у Триєсті дуже ласкаво розмовляв з представниками українського народу в Австрії. І вже „Кієвлянин“ почав ляментувати, подаючи спеціальну депешу про ласкаві відносини до Українців „висших сфер“ австрійських, про те, що австрійське правительство, бажаючи дати Українцям доказ своєї прихильности, запросило до пресового бюро ради міністрів представника української преси, д-ра Купшніра, що Українці займають по всіх міністерствах значні посади, що, взагалі, стан українського народу в Австрії зміцнив ся. Безперечно, незабаром відома частина російської преси знов почне свої безглузді напади на українство, знов представлятиме українство, як наслідок „австрійської інтриги“. Найсильніша повинна се та, що австрійський міністер-президент вносить до парламенту законопроект про заснованє українського університету. Розумієть ся, й ся новина сьвідчить про „австрійську інтригу“.

Се-ж не тайна, що українська територія й український національний організм є розірваний на дві неоднакові частини й поділений між Росією та Австрією-Угорщиною, при чім більша та значніша частина достала ся Росії, а менша Австрії. Треба зазначити, що український нарід, спокон віку лояльний до своїх суверенів: колись був лояльний проти литовських великих князів, потім проти польських королів. І треба справді вже тяжких утисків та великої кривди, щоб його з тої рівноваги лояльности вивести, як се зробила колись Польща. Отже український нарід наскрізь лояльний, як в Австрії, так і в Росії. Але лояльність не все буває віддана державою і се гаразд знають Українці по сей і по той бік кордону. Згадати-б лиці, що обидві держави у XIX віці уважали українську націю засуджену на смерть. Але вона, ся нація вмпрати не хотіла. Навпаки, в дуже скрутних обставинах вона виявила велику живучість. Треба віддати честь обом державам: вони вжили всіх залежних від них заходів, щоб розвиток української нації спинити. І се не їх вина, що Лазарь-український народ — воскресє. Український нарід в Австрії, хоч не великий числом, виявив за останнє десятилітє таку силу, що наложені на нього Поляками кайдани почали тріскати, а в руках українського народу тямущі люди добавили рухи льва.

Отже — далекозорі австрійські політики зрозуміли, що в майбутнім європейським політичним уложеню український нарід буде важним та значним складовим чинником. І від тоді австрійський монарх і австрійський престолонаслідник почали виявляти ласкавіші відносини до українства, хоч попередю австрійський імператор замість відповіді сказав українській депутації: Adieu,

meine Herren. Від тоді й правительство почало задовольняти справедливі домагання українського народу. Поляки довго зводили українське питанє на ступінь краєвого місцевого дрібного значіння, але великими зусиллями, витревалостю та постійністю з'умили австрійські Українці надати своїм національним змаганням державного значіння.

Тепер Австрія старає ся полагодиати українське питанє не в напрямі задавлення, як хотіла колись, але в напрямі задоволення українських вимогів. Не можемо отже зрозуміти, через що се лють російських україножерів?

Невже російським україножерам було-б приємніше, коли-б Українці були в Австрії й досі рабами Польщі та паріями землі? А очевидно так, бо вони впадають в лють, чуючи, що Українці „займають значні посади по міністерствах“.

А тимчасом навіть в ітересі Росії лежить змінити сю політику. В руках Росії величезний український нарід, через національну освіту, через задоволенє його людських потреб і домагань, як се робить вже Австрія, ставби незвичайно сильним союзником славянського сьвіта в борбі з германським.

Хто перешкаджає, щоб не один, але три університети українські були засновані в Росії. Хто перешкаджає, щоб українство зробило ся, кажучи мовою україножерів, не австрійською, але „російською інтригою“? Хіба се натурально, що „німецька“ Австрія відносить ся терпиміше до розвитку українського народу, аніж „славянська“, та шей „руська“ Росія? І хіба-б ми не були щасливі, коли-б ми могли у купі з Велико-росами як рівні, як брати продовжувати той великий історичний процес, який зробив Росію найбільшою славянською державою і в якому наші предки прийняли таку значну й велику участь. Не наша вина, що україножери мерщій хочуть смерті нашого народу, а ніж його розвитку. Не наша вина.

Але була-б наша вина, коли-б під впливом виявлюваної до нас злоби та ненависти ми згубили рівновагу і відхились від того шляху, який веде нас до національної освіти й свободи. Ми глибоко віримо, що на сім шляху російський нарід колись ще протягне нашому народови братню руку і тоді замовкнуть вигуки україножерства.

(„Січ“.)

Хто не уміє говорити по англійськи

а хотіли мати добру книжку до науки, нехай купить собі
РУСЬКО-АНГЛІЙСЬКИЙ ТЛУМАЧ
Сторін 256. — Тверда оправа.
ЦІНА 60 ЦЕНТІВ. Гроші посилайте враз з замовленням моні-ордером або поштою. Марками на адресу:
ANDREW SAWKA, BOX 44, JERSEY CITY, N. J.

ПОЗІР! РУСИНИ! ПОЗІР!

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

устроює

Бр. сьв. О. Николая, від. ч. 175 Р. Н. С. в Detroit, Mich.

в суботу, дня 20-го цвітня 1912 р. в гали Льва Кійка, 1423 Michigan Ave.

Початок о 7-й год. вечером.

Вступ для мужчин 25 цнт.;

для женщин 10 центів.

Кожний член є обов'язаний явити ся на сім болю.

Музика знаменита.

Запрошує ся на сей Баль усіх місцевих і дооколичних Русинів. Прийдіть, а не пожалуйте труду!

На тім Балю і на першій мітингу по Балю, 20 цвітня с. р. будемо приймати нових членів до Бр. без вступного а до Р. Н. Союзу після статута.

За добру забаву ручить болевий

Комітет.

ПОЗІР!

ПОЗІР!

Великий Баль

устроює Братство сьв. Володимира, від. 105 Р. Н. Союзу,

в суботу, дня 20-го цвітня 1912 р.

в „Mercantile Hall“ 849 N. Franklin Str., Philadelphia, Pa.

На бали Аморський Кружок під режисерією С. Кінаха відіграє дуже гарну і веселу комедію п. н.

„КУМ МІРОШНИК“

На сей баль та представленє, усіх Вп. Родимців так з Філадельфії як з околиці запрошує

Комітет.

Тов. „Поміч в чужині“ від. 215 Р. Н. Союзу в Нью Йорку.

устроює

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

дня 27-го цвітня 1912 в „Liberty Hall“ під ч. 255—263 E. Houston Str., New York, N. Y.

Початок точно о год. 8 йй вечер.

Вступ 25 центів.

На той баль запрошуємо всі ньюйорські Братства і Товариства.

За Комітет:

Х. Корендович, предс.,
О. Кучма, касієр,
С. Кичма, секр.

16—17

Позір!

Родимці!

Позір!

ЗАХОДОМ ТОВАРИСТВА „ПРОСЬВІТА“ В НЬЮ ЙОРКУ

відіграє ся

в суботу, дня 20-го цвітня с. р., в „Manhattan Lyceum Hall“, 66—68 East 4th Str., New York City.

Театральне Представленє

Пам'ятка 3-го Мая 1848 року

дуже поучаюча штука зі сьпівами, в 5-ох актах а 7-ох відслонах з панцизнаних часів в Галичині.

Початок представлення точно о годині під до 8-ої вечером.

Режисер: п. Ів. Бугера.

Дірігент хорів: п. О. Стеткевич.

Оркестра: п. Г. Е. Смолинського.

Ціни місць: Крісла І-рядні 75 цнт., ІІ-рядні 50 цнт., ІІІ-рядні 35 цнт., місця стоячі і галерія 25 цнт. — Каса отворєна уже від години 5-ої попол.

По представленю великий БАЛЬ.

Врата Родимці!

В 90

Чи знаєте, хто був і є нашим ворогом? Чи знаєте, хто нас гнетє і стараєть ся наш український нарід знищити, щоб і сліду по ній не було? Чи знаєте які важкі кайдани наложив був на нас сей наш відвічний ворог? Если бажаєте довідати ся, яке пекло переживали наші діди та прадіди за часів панщини, прийдіть на се представленє а будете певно вдоволені, та наберете більше відваги до боротьби з нашим лютим ворогом. — Просимо не забувати що початок представлення точно о годині 7.30 вечером. — За добру обслугу ручить

КОМІТЕТ.

Справозданє касове Р. Н. Союза за місяць марець 1912 року.

Від.	Місцевість	\$	ц.
1	Shamokin, Pa.	562	80
2	Mt. Carmel, Pa.	129	50
3	Olyphant, Pa.	185	69
4	Jersey City, N. J.	90	22
5	Mt. Carmel, Pa.	161	00
6	Brownsville, Pa.	113	75
7	McAdoo, Pa.	295	09
8	Elmira Heights, N. Y.	73	97
9	St. Clair, aP.	230	72
10	Ansonia, Conn.	155	79
11	Waterbury, Conn.	58	72
12	Yonkers, N. Y.	174	49
13	Troy, N. Y.	63	19
14	St. Louis, Mo.	193	51
15	Buffalo, N. Y.	80	69
16	Lansford, Pa.	409	50
17	West Pawlet, Vt.	47	25
18	Seymour, Conn.	47	25
19	Homer City, Pa.	38	50
20	Jessup, Pa.	157	47
21	Mayfield, Pa.	32	50
22	Nesquehoning, Pa.	22	75
23	Homestead, Pa.	175	00
24	Shamokin, Pa.	37	72
25	Trauger, Pa.	91	97
26	Belle Vernon, Pa.	49	00
27	Glen Lyon, Pa.	122	10
28	Mahanoy Plane, Pa.	424	04
29	Rhone, Pa.	164	69
30	Breslau, Pa.	168	15
31	Eleanor, Pa.	66	50
32	Trauger, Pa.	—	—
33	Northampton, Pa.	435	16
34	Old Forge, Pa.	44	69
35	Whitney, Pa.	81	25
36	Scottdale, Pa.	69	22
37	Chisholm, Minn.	129	32
38	Auburn, N. Y.	150	04
39	Syracuse, N. Y.	—	—
40	Edwardsville, Pa.	163	15
41	Westmoreland, Pa.	60	85
42	Passaic, N. J.	187	30
43	Simpson, Pa.	36	75
44	Mt. Carmel, Pa.	21	00
45	Philadelphia, Pa.	—	—
46	Plymouth, Pa.	273	00
47	Ambridge, Pa.	63	05
48	McKeesport, Pa.	166	04
49	Powhatan, W. Va.	35	75
50	Desloge, Mo.	5	25
51	Yatesboro, Pa.	84	00
52	Holyoke, Mass.	29	55
53	Pittsburg, Pa.	327	11
54	Terryville, Conn.	37	89
55	Carnegie, Pa.	195	01
56	Wheeling, W. Va.	55	90
57	Cohoes, N. Y.	51	32
58	Ramey, Pa.	138	82
59	Leisouring, Pa.	80	10
60	Baltimore, Md.	20	28
61	Dunlo, Pa.	207	25
62	Lopez, Pa.	26	63
63	Ford City, Pa.	131	25
64	Gradatim, Pa.	12	25
65	Elizabeth, N. J.	152	63
66	New York, N. Y.	93	32
67	Butler, Pa.	12	25
68	Ansonia, Conn.	18	47
69	New York, N. Y.	26	25
70	Jersey City, N. J.	233	09
71	Franklin Furnace, N. J.	10	00
72	Alden Sta., Pa.	152	82
73	Providence, R. I.	21	38
74	Granville, N. Y.	31	50
75	Mt. Carmel, Pa.	38	50
76	Newark, N. J.	71	00
77	Yorkville, O.	28	00
78	Minersville, Pa.	416	69
79	Meyersdale, Pa.	31	50
80	Pleasant Valley, Pa.	78	75
81	Baltimore, Md.	56	97
82	New Alexandria, Pa.	129	69
83	Carnegie, Pa.	18	85
84	Canonsburg, Pa.	40	44
85	Hazleton, Pa.	315	69
86	Olyphant, Pa.	19	25
87	Lancaster, N. Y.	44	13
88	Tonawanda, N. Y.	19	44
89	Simpson, Pa.	22	75
90	Centralia, Pa.	60	75
91	McKees Rocks, Pa.	66	69
92	Taylor, Pa.	98	55
93	Newburgh, O.	26	25
94	New Britain, Conn.	69	01
95	Beaver Meadows, Pa.	132	79
96	Pittsburg, Pa.	128	49
97	Marion Heights, Pa.	31	50
98	Shenandoah, Pa.	66	00
99	Wilkes Barre, Pa.	167	12
100	McKeesport, Pa.	28	76
101	Canonsburg, Pa.	7	13
102	Cleveland, O.	158	66
103	Superior, Wis.	32	50
104	Perth Amboy, N. J.	194	76
105	Nicetown, Pa.	48	15
106	Chicago, Ill.	194	04

Від.	Місцевість	\$	ц.
107	Sayre, Pa.	70	19
108	New York, N. Y.	173	25
109	Ellsworth, Pa.	76	79
110	Leetsdale, Pa.	75	25
111	Allegheny, Pa.	30	91
112	Cleveland, O.	27	98
113	New Florence, Pa.	80	50
114	Dunmore, Pa.	99	75
115	New Philadelphia, Pa.	52	50
116	Chisholm, Minn.	26	23
117	New York, N. Y.	104	43
118	Pittsburg, Pa.	—	—
119	Latrobe, Pa.	56	00
120	Spangler, Pa.	149	99
121	Trenton, N. J.	215	10
122	Trenton, N. J.	116	04
123	Scranton, Pa.	48	60
124	Orinod, Pa.	47	23
125	Chicago, Ill.	—	—
126	Beaverdale, Pa.	77	44
127	Buffalo, N. Y.	115	91
128	Lorain, O.	33	44
129	Sykesville, Pa.	80	50
130	Pittsburg, Pa.	61	41
131	Beaver McDows, Pa.	38	50
132	McKeesport, Pa.	71	70
133	Newark, N. J.	118	96
134	Ernest, Pa.	64	75
135	Smoke Run, Pa.	206	50
136	Carnegie, Pa.	63	38
137	Lackawanna, N. Y.	10	50
138	Philadelphia, Pa.	14	38
139	Oil City, Pa.	47	25
140	Youngstown, O.	97	22
141	Little Falls, N. Y.	88	09
142	Elizabeth, N. J.	98	38
143	Windber, Pa.	77	00
144	New York, N. Y.	22	16
145	Altoona, Pa.	33	25
146	Detroit, Mich.	27	98
147	Allentown, Pa.	156	70
148	California, Pa.	37	72
149	Lackawanna, N. Y.	42	58
150	Pittsfield, Mass.	14	00
151	Allentown, Pa.	—	—
152	Homestead, Pa.	—	—
153	Berwick, Pa.	47	82
154	Dunmore, Pa.	78	10
155	Perth Amboy, N. J.	142	48
156	Sheffield, Pa.	27	41
157	Donora, Pa.	136	73
158	Creekside, Pa.	36	22
159	Wilmerding, Pa.	28	57
160	Jamaica, N. Y.	52	87
161	Tower City, Pa.	56	75
162	Scranton, Pa.	67	26
163	Chicago, Ill.	26	88
164	N. Hadley, Mass.	16	72
165	Chicago, Ill.	95	57
166	Barnesboro, Pa.	77	00
167	Cumbola, Pa.	61	42
168	Perth Amboy, N. J.	84	65
169	Scranton, Pa.	80	50
170	Jersey City, N. J.	60	79
171	Pittsburgh, Pa.	41	01
172	Fredericktown, Pa.	38	25
173	Cleveland, O.	43	75
174	Oxford Furnace, N. J.	42	00
175	Detroit, Mich.	38	61
176	Newburgh, N. Y.	35	00
177	Vegreville, Alta., Can.	14	00
178	Manchester, N. H.	20	79
179	St. Louis, Mo.	154	70
180	Scarbo, W. Va.	45	75
181	Manville, R. I.	9	91
182	Dixonville, Pa.	109	08
183	Sunderland, Mass.	42	83
184	Whiting, Ind.	101	50
185	Hazleton, Pa.	97	45
186	McAdoo, Pa.	70	19
187	Ford City, Pa.	75	02
188	Ginter, Pa.	227	06
189	South Fork, Pa.	52	69
190	Newark, N. J.	42	99
191	Troy, N. Y.	79	72
192	Herkimer, N. Y.	41	58
193	Red Star, W. Va.	25	75
194	Minneapolis, Min.	48	07
195	Peckskill, N. Y.	33	44
196	Whiting, Ind.	82	25
197	Swoyers, Pa.	127	73
198	Port Jerwis, N. Y.	40	87
199	Whiting, Ind.	69	00
200	Syracuse, N. Y.	10	69
201	Whippany, N. J.	11	07
202	Auburn, N. Y.	28	95
203	Brooklyn, N. Y.	43	12
204	New York, N. Y.	32	83
205	Emerald, Pa.	63	19
206	Woonsocket, R. I.	35	36
207	Jeanette, Pa.	95	76
208	Kingston, Pa.	82	44
209	Carteret, N. J.	155	60
210	Westchester, N. Y.	31	50
211	Stapleton, N. Y.	31	69
212	Cleveland, O.	50	75
213	Bayonne, N. J.	66	69
214	Chicago, Ill.	22	73
215	New York, N. Y.	40	82
216	Hazleton, Pa.	44	20

Від.	Місцевість	\$	ц.
217	Rochester	49	61
218	Youngstown, O.	44	45
219	Bakerton, Pa.	109	10
220	Chicago, Ill.	57	92
221	Chicago, Ill.	75	97
222	Mahanoy City, Pa.	180	32
223	Port Bowkley, Pa.	98	71
224	Belle Valley, O.	50	19
225	Desloge, Mo.	87	68
226	Hammond, Ind.	33	25
227	Derry, Pa.	107	00
228	St. Clair, Pa.	43	75
229	Scranton, Pa.	192	76
230	Youngstown, O.	62	60
231	Centralia, Pa.	20	69
232	New Alexandria, Pa.	21	76
233	New York, N. Y.	27	01
234	Elizabethport, N. J.	77	28
235	Rosford, O.	—	—
236	Ambridge, Pa.	6	41
237	Chester, Pa.	81	64
238	New Alexandria, Pa.	10	69
239	Philadelphia, Pa.	104	58
240	Phoenixville, Pa.	10	50
241	Newark, N. J.	25	45
242	Hawthorne, Ill.	37	51
243	West Pullman, Ill.	21	17
244	Bellefonte, Pa.	24	88
245	Trenton, N. J.	86	91
246	Crompton, R. I.	29	69
247	Wilmington, Del.	58	59
248	Coatesville, Pa.	86	50
249	Nanticoke, Pa.	62	41
250	Pittsburg, Pa.	164	70
251	Cleveland, O.	43	73
252	Northampton, Pa.	52	94
253	Lopez, Pa.	152	81
254	New Britain, Conn.	42	55
255	West Newton, Pa.	50	39
256	Ronco, Pa.	30	91
257	Spring Valley, N. Y.	22	60
258	W. E. Pittsburgh, Pa.	45	73
259	Chicago, Ill.	59	43
260	Taylor, Pa.	75	56
261	Taylor, Pa.	67	50
262	Ansonia, Conn.	18	85
263	Fulton, N. Y.	22	18
264	Juliet, Ill.	56	50
265	Taylor, Pa.	98	97
266	Glen Lyon, Pa.	59	88
267	Kingston, Pa.	51	38
268	Duquesne, Pa.	50	00
269	East Chicago, Ind.	52	50
270	Jersey City, N. J.	23	90
271	Treskow, Pa.	55	22
272	Delano, Pa.	22	75
273	Hudson, N. Y.	31	75
274	Youngstown, O.	66	88
275	Perth Amboy, N. J.	106	60
276	Ambridge, Pa.	52	95
277	Hartford, Conn.	43	23
278	Wilkes Barre, Pa.	103	04
279	Glen Campbell, Pa.	47	25
280	Stockton, Pa.	45	50
281	Manchester, N. Y.	29	75
282	Syracuse, N. Y.	23	27
283	Auburn, N. Y.	38	08
284	Rome, N. Y.	26	82
285	Glassport, Pa.	24	75
286	Lorain, O.	32	52
287	Carnegie, Pa.	22	75
288	So. Bethlehem, Pa.	43	60
289	Elizabeth, N. J.	34	20
290	Clarksburg, W. Va.	10	50
291	Brooklyn, N. Y.	24	29
292	Detroit, Mich.	47	91
293	Duquesne, Pa.	86	57
294	Madera, Pa.	54	16
295	Akron, O.	32	15
296	New Kensington, Pa.	54	04
297	Dravosburg, Pa.	42	19
298	Holden, W. Va.	73	72
299	Kent, Pa.	29	75
300	Johnstown, Pa.	98	93
301	Chicago, Ill.	39	07
302	Fogelsville, Pa.	21	22
303	Olwein, Iowa.	29	00
304	Heilwood, Pa.	62	45
305	Bruceton, Pa.	28	97
306	Cumbola, Pa.	32	42
307	Wilkes Barre, Pa.	23	30
308	East St. Louis, Ill.	35	76
309	Clayville, N. Y.	21	00
310	Hazleton, Pa.	60	70
311	New York, N. Y.	24	06
312	Reading, Pa.	10	00
313	Trenton, N. J.	—	—
314	Hazleton, Pa.	23	20
315	Jersey City, N. J.	14	30
316	Rochester, N. Y.	19	20

Прихід за марець 1912 р. € 23.643.53

РОЗХІД:

Посмертне по бл. п.:

Тамку Гевко, Mahanoy	
Plane, Pa.	1.000.00
Ількови Бвчик, Scranton,	
Pa.	550.00

Івані Гудак, Elizabeth, N. J.	433.33
Семені Романік, Mahanoy Plane, Pa.	1.000.00
Василіу Рошко, Dunmore, Pa.	1.000.00
Грицю Павчо, Granville, N. Y.	1.000.00
Павліні Хромора, St. Louis, Mo.	1.000.00
Василіу Семенчук, Crock- side, Pa.	1.000.00
Антоні Нус, Edwardsville, Pa.	1.000.00
Івані Саловський, Newark, N. J.	500.00
Анні Копач, Homestead, Pa.	1.000.00
Івані Кеба, Shamokin, Pa.	500.00
Василіу Семрак, Young- stown, O.	1.000.00
Івані Дзіяк, Jessup, Pa.	500.00
Марії Гудак, Newark, N. J.	1.000.00
Івані Сеньчак, Marion, Pa.	500.00
Запомога по бл. п.	
Анні Кушнірик, Trenton, N. J.	400.00
Михайлі Кальвін, Home- stead, Pa.	400.00
Теклі Роман, Troy, N. Y.	400.00
Івані Туз, New York, N. Y.	400.00
Запомога для:	
Теодора Мадійовського, Mt. Carmel, Pa.	100.00
Френка Гудак, Lansford, Pa.	100.00
Акіма Копцяли, Whitney, Pa.	100.00
Матвія Кавулича, Chisholm, Minn.	100.00
Марії Пят, Ramey, Pa.	150.00
Василіа Цебріак, Port Bow- kley, Pa.	100.00
Івана Саноцкого, Chester, Pa.	100.00
Сирітська часть по:	
Івані Гречун, New Alexan- dria, Pa.	450.00
Петрі Бабій, McKees Rocks, Pa.	500.00
Івані Стефаник, Notrham- pton, Pa.	400.00
Орган Р. Н. Союза за мі- сяць лютий	1.417.50
Орган Р. Н. Союза за мі- сяць марець	1.418.10
Платня гол. Уряду за марець	270.00
Решта за Календар на рік 1912	236.00
Надгорода Організаторів за місяць марець	98.80
Адміністрація Р. Н. Союза за марець	416.70
Розхід за місяць марець	20.540.50
Зіставленє:	
Прихід за марець 1912 р.	23.643.50
Готівка з кінцем лютого остале	94.260.98
Весь прихід разом	117.904.51
Розхід за марець 1912 р.	20.540.52
Готівка з кінц. марця остале	\$97.363.99
З того:	
Фонд сирітський	46.931.82
„ резервовий	28.574.78
„ народний	4.840.90
„ бідних	7.246.77
„ еміграційний	2.451.68
„ розпорядимий	7.318.14
Разом	\$97.363.99
Д. Капітула, г. предс., А. Шаршень г. кас., О. Ядловський г. ф. секр.	

ЖІНКИ! Учіть ся акушерії в нашій школі або у себе в дома. Наука в російській або польській мові. Станьте ся незалежними. Наука триває 3 місяці; по її скінченню видаємо диплом. Адресувати: Dr. C. DEUTSCH, School of Midwifery, 229 E. 14th Street, New York, N. Y.

Лише 6 днів і 8 годин через воду!

Хай-таньше! Хайлуще!

ЧИТАЙТЕ ВСІ!
Хто хоче ТАНО І ДОБРЕ їхати на кораблі до старого краю, або хоче ного СПРОВАДИТИ ДО СЕБЕ з Європи, най пише до нас.

Хто хоче мати ПЕВНІСТЬ, ЩО ЙОГО ГРІШ НЕ ЩЕЗНЕ в кишені нечесних людей, НАЙ ПОСИЛАЄ гроші до старого краю лише через нас.

ХТО має яку ПРАВНУ СПРАВУ, чи тут, чи в старім краю, най з повним довірем зверне ся до нас.

НАША ФІРМА є одна з найстарших. Майже кожний нас знає. Пишіть до нас по руськи, а адресуйте ISIDOR HERZ CO., 422 7 Avenue, NEW YORK, N. Y.

Возьміть числа з одного квадрату і перенесіть їх до другого в такому порядку, щоб додані до себе дали в кожному стовпці 75. Накопи розв'язку, пришліть нам її а ми дамо Вам сертифікат на \$100, котрі приймемо при закупів двох красних лотів о поверхні 5,000 стіп квадратних, близько дуже красивого міста і великих фабрик. Завжди ціна тих лотів є \$199, а Ви, накопи отримуєте 100 дол. нагороду, заплатите лише \$99 за 2 лоти, а можете сплатити решту по \$5 місячно.

Пишіть по мапи і пояснення, до RUTHENIAN DEPARTMENT A. Room 1012, 63 Park Row, NEW YORK, N. Y.

Прищі, вугри, короста,

наймає також всякого рода викиди на лиці тілі, цювати раз на все від пастильок „AKNOL“. Це то внутрішнє средство, очищуюче кров новим і дуже коротким часом, а як відомо всі оприщення і в'огдженя тіла походять з нечистоти крові. Не порівнюйте наших пастильок з мастинами, котрі приносять поміч лише хвилино. Пастильки „AKNOL“ звільняють Вас раз на все — на ціле життя — від поганих прищів, корости і інших пилих. Тисячі подяк, тисячі похвальних листів, тисячі задоволених коментарів можемо представити кожній хвили. Але се не вистаряє, о доброті пастильок „AKNOL“ треба самому перекопати ся. Звернемо гроші що до цента если Вам не допоможуть! Для цього ходите з прищами та в'огдженям лицем. Пощо бути посьміховиском? Пришліть \$1.50 а ми сейчас вишлемо 100 пастильок „AKNOL“ якраз тільки, кільки Вам потреба до очищення Вашої крові. Не викладайте сего на австр. Вложіть сейчас \$1.50 до конверта і вишліть реєстровано на адресу:

„Aknol Remedy Co.“, Dpt. B. 330 E. 15th Str., New York, N. Y.

ПОЗІР! ПОЗІР!
усі ті, що змінюють свої адреси.

Експедиція нашої часописи просить усіх тих Вп. Родимців, читачів нашої часописи, які змінюють місце свого побуту чи помешкання, повідомляти про се адміністрацію „Свободи“ після поданого понизше вірця:

Член відділу Р. Н. Союзу ч. ....

Ім'я і навіско має звучити .....

Моя стара адреса звучить .....

Прошу посилати „Свободу“ на нову адресу, яка звучить .....

Просимо згадати собі сей візирець після того вірця змінити, в разі потреби, свою адресу.

СВОБОДА

83 Grand Str., Jersey City, N. J.

Телефон 1686 Орчард.

Др. ЕДВАРД ІВАН БЕРО
Доктор руських товариств.

Година урядові: Від 8—10 рано, від 1—2 по пол., від 6—8 вечер, а в неділю по полудня.

58 E. 7 Str., (нежи 1-ою а 2-ою евно). NEW YORK.

1	2	3
4	5	6
7	8	9

Даром
\$100.00
Даром!

Заберіть ся до праці і виграйте
100.00 доларів!

Кожда повнолітня особа, яка пришло нам вірно установлені ті числа, так, щоб на всі сторони вийшло 15. — дістане від нас чек на 100 доларів, який приймемо як часті заплати на лоти в гарнім місті Danellen, N. J., де є багато фабрик всілякого рода, і де дуже легко о роботу а заробітки суть добрі. Рівнож на жадає кождому побудуємо дім. Тому, коли хочете зробити добрий бизнес, не зможайте, поваж тільки перших 25 осіб дістане від нас сю нагороду; наберіть ся тже до праці і постарайте ся виграти 100 00 доларів.

Відповідь прошу писати або особисто зголосити ся до:

Equator Realty & Improvement Co.

Room 605, Department S.

140 Liberty St. - New York, N. Y.

Я лічу людей аби були вилічені.

Моя довголітня практика і знане на Ваші услуги. Всі тайні недуги: утрата животности, розширене, стиснене, зажажене крови, утрата, висушене, пропуклина, гемороїди, слаботи нирок і міхура. Лічу тревало, по уміркованій ціні.

Порада даром. Прийдіть і огляньте анатомічний музей та зобачте чоловіка в здоровлю і в хоробі. Вступ вільний. Затаїте, що я лічу людей аби були вилічені в далеко коротшим часом як хтонебудь инший.

Dr. WARD, 417 6th Avenue, близько 25-ої улиці.
NEW YORK, N. Y.

Години: від 9. до 8., а в неділі від 10. до 2.

РУСИНИ ПІТСБУРГА І

Чи Ви знаєте

ЩО ГРОШІ ТО СИЛА?

Старайте ся пізнати та пічиніть складати свої ошадности в стейтовім Банку на розі вулиць

Carson і 14-ої.

Сей банк є одним з найстарших і найпевніших банків, що підковито забезпечує Ваші ошадности. У нас складають ся гроші церковні, братські, сирітські і ин. Кождий, що має у нас гроші, отримує на бажане звіт стейтових контролорів. Продаємо КОРАБЕЛЬНІ НАРТИ на найліпші лінії, а ГРОШІ до краю висилаємо по почтовім курсі.

GERMAN SAVINGS & DEPOSIT BANK

COR. 14th & CARSON STS.

South Side Pittsburgh, Pa.

М. Б. Рот, през., А. П. Міллер, кас., Ол. Вучак, уряд. банк.

ПОТРІБНО ЛЮДИН!

Ми платимо 20 доларів тижнево агентам, котрі продають наші золоті, срібні і ніклеві годинники і ланцюжки своїм приятелям і другим на місячні сплати по \$1 і \$2 місячно. Ми потребуємо подорожуючих агентів, котрі ходилиб з міста до міста, а також агентів локальних в тих містах, де мешкають. Агентам, що працюють через цілий час для нас платимо \$20 тижнево а \$8 таким, що працюють тільки вечером, по своїй роботі.

Зголошуватись можуть тільки чесні і тверезі мушчини. Напишіть чим тепер займаєтесь.

NORTH AMERICAN SALES CO.

Box 954, Dept. 182, New York.

Д-ра RICHTERA

RAIN-EXPELLER.

Д-ра RICHTERA ВСЕСИЛЬНИЙ ВНІШНИЙ СЕРЕДНИК ПОВИНЕН БУТИ В МЕДИЧНІЙ ШАФЦІ КОЖДОЇ ФАМІЛІЇ.

Він проганяє ревматизм, подагру, біль в боках та в клубових сугавах і невральгію.

Усуває швидко всі болі та затверділости сугавів і м'яснів. Знаменитий на вивихнення, хромість і стовчення.

Скорий лік на простуду, інфлюенцу, біль горла, затамоване віддиху або тяжке віддихане.

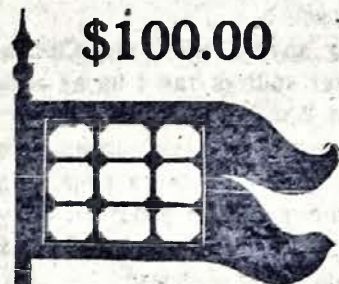
Не дайте ся ошукати. Правдивий находити ся в представленім тут пуделку. По 25 центів і по 50 центів фляшинка в аптиках.

F. Ad. Richter & Co.

American House, 74—80 Washington Str., NEW YORK, N. Y.

\$100.00

Даром сто доларів.

Виписіть числа в квадратах так, щоби додані дали число 35. Всім тим, що дадуть графні відповіді, дамо кредитовий сертифікат на \$100, котрі зачислимо як

вплату при купні одної гарної в сухім положеню фарми 10.000 стіп квадратних великої, положеної в Malaga, N. J., де денно затримує ся майже сто поїздів. Лише кілька миль від Філадельфії. Ціна фарми \$139. Хто розв'яже загадку, лістане фарму за \$39, котрі можна сплатувати в місячних ратах по \$4. — Відповіді посилайте на адресу:

MALAGA REALTY & DEVELOPMENT CO.,

304 Broadway

Dept. S.

New York, N. Y.

Всякий повинен сам подбати о свою розривку купуючи грамфон **ВИКЛЮЧНО НА СЪВЪЯТА!**

Продаємо наш припас грамфонів по знижених цінах:

20-доларовий грамфон в 6-ма подвійним рекордами за \$13.45
25 " " " 8-ма " " " 16.25
30 " " " 10-ма " " " 18.25
35 " " " 12-ма " " " 19.25

Пишіть нам \$5.00 а ми пишемо Вам котрунебудь з повнших машин. Решту доплатите по одержанню товару.

Великий вибір українських рекордів власне щойно одержалисьмо. — Наш склад відчинений в будні дні і неділі до 10-ї години вночі. — Великий каталог даром.

INTERNATIONAL PHONOGRAPH CO.

196 E. HOUSTON STREET, NEW YORK, N. Y.
101 ESSEX STREET,

КУРЕНЕ ЧИСТОГО ТЮТЮНУ.

BULL DURHAM НАЙЛІПШИЙ З УСІХ ТЮТЮНІВ.

Чистість тютюну, його багатий, природний запах і инші визначні прикмети зробили його широким для тисяч курців, що любують ся в куреню славного Bull Durham.

Bull Durham знаний всім курцям від 50-ти літ. Під пору жаден инший сорт тютюну не має такого широкого попиту, як Bull Durham. Протягом послідного року продано сего тютюну поверх 352 мільонів пачок.

Bull Durham є роблений з вибраних листків ясно золотистого тютюну Вірджинії і Норт Каролайни. Bull Durham продаєть ся у вигідних муслінових мішочках, по 5 центів за кождий мішочок. До кождого мішочка додаєть ся спору скількисть цигаретових бібулок. Купіть собі один мішочок Bull Durham на спробунок, а будете певно задоволені.

Правдивий

„BULL“ DURHAM

ТЮТЮН ДО КУРЕНЯ В ЛЮЛЬЦІ І В ЦИГАРЕТКАХ.

10 звичайних цигареток коштує 5 цнт.
10 ліпших цигареток коштує 10 цнт.
10 найліпших цигареток коштує 25 цнт.

А ВИ МОЖЕТЕ СКРУТИТИ СОРОК ЦИГАРЕТОК З ОДНОГО ПОЛОТНЯНОГО МІШОЧКА З НАЙЛІПШОГО ТЮТЮНУ „БУЛ ДУРГЕМ“. ДІСТАНЕТЕ ВСЮДИ.

Пачка цигаретових паперців дає ся даром.

D 91

BLACKWELL'S DURHAM TOBACCO COMPANY
STOCK OWNED BY THE AMERICAN TOBACCO COMPANY.

БУДИНОК НОВОЇ ШКОЛИ (CURLVER NEW SCHOOL) В MILLVILLE, N. J.

Повідомлене.

РОДИМЦІ! От і весна вже прийшла, а не один думає під весну закупити собі фарму, де було би близько міста, фабрик, і т. п., бо в такім місці можна би ще вийти з фармою. А ту як раз „The European Colonization Co.” 441 Drexel Bldg., Philadelphia, Pa. в такім місці спродає фарми. Близько міст, близько фабрик, близько комунікації колейової, де можна з кольтонізаційної землі і до землі їхати що години, де католицькі церкви, де суть на місці школи низші і висші, де земля дуже урожайна, рівна, ґрунт без наміня, подібна як в нас в Галичині на Поділля, де найздоровіший воздух, де найбільші купелі в Америці, а з землі до них близько.

Такі те місце є в Millville, N. J., та близько других міст, як: Carmel, Bridgetown, Vineland і інших. З Філадельфії тикет коштує там і назад лише \$1.32. З тих міст до кольтонізаційної землі дуже близько. Земля лежить в полуднево-західній стороні Millville, а місце кольтонізаційне називає ся West Millville. В повисших містах є багато фабрик ріжного рода, а до того компанія старає ся, щоби їх клієнти довго не ждали за роботою. От на примір один пан, котрий приїхав з Rossford, Ohio і по закупні 5 акрів землі, компанія постарала ся в тутешній фабриці йому о роботу.

Сю роботу він дістав третього дня, тож видно, що о роботу тут легко: Хто має діти, то для такого тут також велика вигода. Земля помірена по 5 акрів, але хто годин, може собі купити більше парцель. П'ять акрів землі коштує \$250.00 в другім блоку; а при головній дорозі, що йде до Millville та Bridgetown, коштує \$300.00; небаром та ціна буде підвищена. На п'ять акрів треба готівки найменше \$100.00, а решту можна сплачувати малими місячними ратами. Дім о чотирох кімнатах можна побудувати від \$275.00 і його таном можна дістати на сплати.

Родимці! По що Ви платите місячні ренти, коли Ви з того ніколи не будете мали користі?

Ви тим рентом виплатите дім і п'ять або десять акрів землі. Родимці! Не трайте такої доброї спосібності, прилучіть ся до тих около 40 родин, котрі до тепер у нас закупили землю, а побудують багате і красне руське місто. Можете приїжджати кожного дня і оглядати сю землю, або пишть по руськи з повним довірем. В нашій бюрі займають уряди Русини.

З поважанем

The European Colonization Co.

441 Drexel Bldg, 5th & Chestnut Sts., Philadelphia, Pa.

Григорій
Мунашевський
Член Р. Н. Союзу.

ТАНА ПРОДАЖА ШИФКАРТ.

ТЕЛЕФОН:
№ 887.
Orchard.

ОДИНОКА РУСЬКА АГЕНЦІЯ ШИФКАРТОВА В НЬО ЙОРКУ.

ВАЖНЕ! По причині конкуренції між лініями, можете від нас відкати до Старого Краю найменшим коштам на добрих, поспішних шифах на Гамбург, Бремен, Роттердам і Антверпен.

Жиючим подальше від Нью Йорку, завчасу замовляємо місця на шифах, як і наші агенти зустрічають пасажирів на стаціях (фронт) в Нью Йорку. Ми стараємо ся о вигоду пасажирів, як також і про їх багажі і вантажі.

ВИСЛАЮ ГРОШІ ДО ВСІХ ЧАСТИЙ СВІТА, скоро, точно і тано. Міню гроші на старокраїні, на американські після найнижчого курсу.

КРАЯНИ! По що йти до чужих, котрі Вас не розуміють, коли можете удати ся до добре знаного, авторизованого агента і високо кваліфікованої Руської Агенції в Нью Йорку. або спроводити кого до Америки, котрий удасть ся до мене, а всім речу за найліпшу услугу. Прошу Пана Члена Р. Н. Союзу звернутися до мене, а всім удасть ся особисто, листово або по телефону до:

G. KUNASHEVSKY, 179 East 3rd Str., New York, N. Y.

Російсько-Американська Лінія

Найгарніші, найбільші і найкращі паровози, удержуючі правильний пасажирський рух поміж Росією і Америкою без пересідання у ніякій посередній пристані.

Нові, двошпорові пасажирські кораблі „ДАР”, „КУРСЬ”, „РОСІЯ”.

До Роттердаму 8 днів, до Лібава 11 днів.

\$33.00 — III класа — \$35.00
\$48.00 — II класа — \$50.00
\$65.00 — I класа — \$75.00

Найкращий влітний корабель з Нью Йорку: „ПІТІДІЯ” — 4-го мая 1912
„БІРМА” — 18-го мая.

По більшій подробній просьбі ся звертати до наших агентів або до генерального вступництва:

A. E. JOHNSON & CO. 27 BROADWAY
NEW YORK, N. Y.

Перший Нишенновий

РУСНО-АНГЛІЙСКИЙ І АНГЛІЙСКО-РУСКИЙ

СЛОВАРЕЦЬ

обнімає 80.000 виразів і 208 сторін дрібно-го друку з граматику, азбукою друкованою і писаною і що найважливіше з вимовою англійських слів.

Формат Словарця такий, як бачите на образку, оправлений в м'ягеньку шкірку, оздоблений гербом України і золотим витиском.

Є ТО ПЕРШЕ І ОДИНОКЕ ВИДАНЕ В РУСЬКІЙ МОВІ.

Словарець є тим konieczний для кожного Русина, що даєть ся носити завжди в кишені, а щоби скоро знайти потрібне слово, на те є позвучний реджістер так в руській як і в англійській часті.

Ціна словарця 75 центів.

Для агентів добрий оуєт. Замовляйте у Видавництва під адресою:

Ruska Knyharnia

850 Main Str., Winnipeg, Man. CANADA.

Попит за ними не має стриму.

Мішанина турецьких тютюнів, з якої вироблює ся ті цигаретки, робить їх приємними для всякого. Звичайно такий знаменитий запах мають лишень дорогі цигаретки а для многих вони суть недоступні. Але ці умовини ми змінили, бо числимо на знатоків і критиків тютюну поміж нашими курцями і тому поручаємо рідних прикмет

Zira Cigarettes

5c for 10

Усі добрі прикмети мішанини турецького тютюну та його запах посядають ZIRA цигаретки — а усі ці прикмети усунено.

Добрі, пахучі, легкі.

Сі цигаретки мають знаменитий, м'який аромат і вдовольють найвибагливішого курця. Президент Злучених Держав не курить ліпших папіросів як ви, коли купите ZIRA цигаретки.

Се було нашим трафічним вибором, о много разів щасливийшим як всі другі случаї, що ми ужили сей рід тютюну до цигареток які можемо продавати по 10 за 5 цент.

Чудові несподіванки а шовку можна найти в кожній пачці ZIRA цигареток, як портрети артисток, півтнів і півхлв. Складайте сі чудеса шовку! Принадні обрусення о артистичних наорах і вибагливої краси дадуть ся виробити з них.

ПРОДАЄТЬСЯ ПО ВСІХ СКЛЕПАХ.
КУПІТЬ ПАЧКУ ДНЕСЬ. — СПРОБУЙТЕ ОДНУ. —
ПЕРЕСВІДЧИТЬСЯ ОСОБИСТО.

P. LORILLARD COMPANY

Петро Ярема

РУСЬКИЙ ПОРТЕВНИК

випозичає керичі на весілля, хрестини і всіні другі застави.
115 Ave. A,
NEW YORK, N. Y.
Телефон:
Orchard 2568.

Михайло Угорчак, NEW YORK CITY
276 First Ave. cor 16
РУСЬКИЙ ХАРАКТЕРИЗАТОР,

випозичає різні українські і п'яні костюми на представлення і характеризує по низьких цінах. Замовлення приймає що найменше на 8 днів перед представленням.

R. J. GLICK

Агент аскураційний від огня

Офіс знаходиться в WILLIAM McCONNEL BUILDING
(15-80)

THE FIRST NATIONAL BANK OF MINERSVILLE, PA.

Капітал \$50.000.00.

Надлишка і нерозділені зиски \$100.000.00.

Заснований 1864 року.

Проводить загальний банківський бізнес. Видає міжнародні моні ордери, драфти і пересилає гроші до всіх частин світа. Позичає гроші на реальності. Депозити сего банку подвоїли ся протягом послідних 5 літ і виносять тепер около \$500.000.00.

Банк пересилає гроші через фірму Knauth Nachod & Kuhne, New York, N. Y.

Найвище забезпечене \$100,000.00

Читайте з увагою!

Не дайте дурати ся агентам крикливою і брехливою рекламою. Як вам хто говорить, що ручить за се або те, то ви запитайте цитати, чим він ручить і де його зарука? Відігальний Агент і банкір складає заруку в державну касу. Зави повірте йому свій гріш, чи то до перекозання, чи переселення до старого краю, поперед переконайте ся, чим і як хто ручить за ваш тяжко напрацьований гріш. Я вложив в державній касі як заруку для вас

ОТО ТИСЯЧ ДОЛЯРИВ.

Тому пам'ятайте, що треба уникати непевних банкірів. До ваших послуг є старий, опитний Агент, який вислав 100 корон за \$20.43, 200 корон за \$40.85, 500 корон за \$102.00, 1000 корон за \$204.00. Продає шифкарти до Європи і до Америки, робить контракти, повноваження та поладжує військові справи, а усе те робить

— дешево, совісно і точно. —

Пішіть по подробній курсу і ціни шифкарта.

Відповіддю відвортною поштою, а всяку пораду даю безплатно.

HENRY J. SCHNITZER

141 Washington St., New York.

Найвище забезпечене \$100,000.00

СПРАВОЗДАНО КАСОВЕ „РУСЬК. МОЛОДЕЧОГО СОЮЗА“ за місяць марець 1912 року.

Від.	Місцевість	\$	ц.
1	Shamokin, Pa.	12	85
2	Mt. Carmel, Pa.	—	50
3	Olyphant, Pa.	4	25
4	Jersey City, N. J.	3	85
5	Mt. Carmel, Pa.	2	50
7	McAdoo, Pa.	13	95
8	Elmira, N. Y.	3	00
9	St. Clair, Pa.	9	50
10	Ansonia, Conn.	7	20
11	Waterbury, Conn.	1	50
12	Yonkers, N. Y.	1	51
14	St. Louis, Mo.	5	70
16	Lansford, Pa.	—	—
18	Seymour, Conn.	1	00
20	Jessup, Pa.	8	50
21	Mayfield, Pa.	—	50
23	Homestead, Pa.	8	55
24	Shamokin, Pa.	48	50
25	Tranger, Pa.	50	—
26	Belle Vernon, Pa.	1	00
27	Glen Lyon, Pa.	13	30
28	Mahanoy Plane, Pa.	13	25
29	Rhone, Pa.	4	10
30	Breslau, Pa.	—	—
33	Northampton, Pa.	23	40
35	Whitney, Pa.	—	75
36	Scottdale, Pa.	4	30
37	Chisholm, Minn.	3	25
38	Auburn, N. Y.	4	75
39	Syracuse, N. Y.	—	—
40	Edwardsville, Pa.	9	75
42	Passaic, N. J.	5	65
43	Simpson, Pa.	3	50
45	Philadelphia, Pa.	—	—
46	Plymouth, Pa.	7	75
47	Ambridge, Pa.	1	50
48	McKeesport, Pa.	3	75
53	Pittsburg, Pa.	20	05
55	Carnegie, Pa.	—	—
58	Ramey, Pa.	—	—
59	Leisenring, Pa.	3	45
60	Baltimore, M. D.	2	25
61	Dunlo, Pa.	2	00
63	Ford City, Pa.	2	50
65	Elizabeth, N. J.	2	50
66	New York, N. Y.	—	—
67	Butler, Pa.	—	25
68	Ansonia, Conn.	1	13
70	Jersey City, N. J.	2	95
72	Alden Sta., Pa.	16	00
73	Providence, R. I.	2	25
78	Minersville, Pa.	4	25
81	Baltimore, Md.	1	00
82	New Alexandria, Pa.	7	00
83	Carnegie, Pa.	—	25
85	Hazleton, Pa.	3	25
87	Lancaster, N. Y.	2	60
90	Centralia, Pa.	—	50
91	McKees Rocks, Pa.	—	50
92	Taylor, Pa.	3	25
96	S. S. Pittsburg, Pa.	8	50
97	Marion Heights, Pa.	—	50
98	Shenandoah, Pa.	4	75
99	Wilkes Barre, Pa.	2	25
102	Cleveland, O.	1	75
103	Export, Pa.	—	—
104	Perth Amboy, N. J.	5	20
105	Nicetown, Pa.	1	00
106	Chicago, Ill.	1	50
107	Sayre, Pa.	2	45
108	New York, N. Y.	1	75
109	Ellsworth, Pa.	1	00
113	New Florence, Pa.	—	—
116	Chisholm, Minn.	—	25
117	New York, N. Y.	—	50
120	Spangler, Pa.	4	75
121	Trenton, N. J.	18	30
123	Scranton, Pa.	1	35
126	Beaverdale, Pa.	2	25
127	Buffalo, N. Y.	—	25
128	Lorain, O.	3	25
129	Sykesville, Pa.	1	25
130	Pittsburg, Pa.	1	00
132	McKeesport, Pa.	2	75
133	Newark, N. J.	2	05
135	Smoke Run, Pa.	1	50
136	Carnegie, Pa.	1	50
137	West Seneca, N. Y.	2	25
139	Oil City, Pa.	1	75
140	Youngstown, O.	1	75
142	Elizabethport, N. J.	4	50
147	Allentown, Pa.	5	00
148	California, Pa.	1	50
156	Sheffield, Pa.	—	25
157	Donora, Pa.	3	75
162	Scranton, Pa.	4	25
179	St. Louis, Mo.	1	00
182	Dixonville, Pa.	2	00
185	Hazleton, Pa.	—	60
188	Ginter, Pa.	—	—
197	Swoyers, Pa.	18	75
198	Port Jervis, N. Y.	—	—
201	Whippany, N. J.	—	25
203	Brooklyn, N. Y.	—	50
207	Jeanette, Pa.	1	85

Від.	Місцевість	\$	ц.
208	Kingston, Pa.	3	26
213	Bayonne, N. J.	2	25
217	Rochester, N. Y.	—	50
222	Mahanoy City, Pa.	6	70
223	Port Buckley, Pa.	1	00
225	Desloge, Mo.	—	52
227	Derry, Pa.	1	10
228	St. Clair, Pa.	—	96
229	Scranton, Pa.	6	94
240	Phoenixville, Pa.	1	25
241	Newark, N. J.	—	25
244	Bellefonte, Pa.	2	00
245	Trenton, N. J.	3	25
246	Crompton, R. I.	—	25
247	Wilmington, Del.	—	—
249	Nanticoke, Pa.	1	65
252	Northampton, Pa.	1	00
255	West Newton, Pa.	2	50
257	Spring Valley, N. Y.	1	50
258	W. E. Pittsburg, Pa.	—	75
260	Taylor, Pa.	—	25
273	Hudson, N. Y.	—	—
276	Ambridge, Pa.	1	25
283	Auburn, N. Y.	2	50
285	Glassport, Pa.	—	50
286	Lorain, O.	—	50
291	Brooklyn, N. Y.	—	75
296	New Kensington, Pa.	3	00
298	Holden, W. Va.	1	00
308	E. St. Louis, Ill.	1	15

Прихід за місяць марець € 432.39

Зіставлене:

Прихід за марець 1912 € - 432.39

Готівка з кінцем лютого

1912 р. остала - 15.232.49

Весь прихід разом € - 15.664.88

Розхід за місяць марець € - 383.00

Готівка з кінцем марця остає 15.281.88

Дм. Капітула, г. преде.,
Ал. Шаршонь, г. касієр,
С. Ядловський, г. секр. ф.

**ЛИШ
15 ЦЕНТІВ
ДЕННО!**

Почисліть кілька платити денно за кару а переконаєтеся, що переїжджі по 15 центів на день. Тимі грошима можете легко виплатити за пару місяців гарний ровер і їздити на ній до сходу.

Дасмо на сплати по 15 центів денно гарний, сильно збудований ровер разом з усіма приборами і наукою їзди.

Не платіть на разі ніяких грошей тільки марку по каталог і інформації.

Liberty Commercial Co.

343 E. 9th Str. New York, N. Y.

**На
вплати
по
\$1.75 місячно.**

**30-ть доларовий годинник на сплати
по \$1.75 місячно.**

Пішлимо вам на 3 місяці на кредит для проби солідний і дуже гарний 14 каратовим золотом наповнений (gold filled) годинник та письмовну гарантію на 20 літ, з знаменитим механізмом, як рівнож чудовий панушок і брелком, за що числимо всего лиш 30 доларів; як годинник випробуєте, тоді будете нам платити по 1.75 доларів місячно. Пишіть по інформації до:

American Watch Co.

343 E. 9th Str., New York, N. Y.

Шіфкарти до краю і зі старого краю

Тільки у нас можете дістати найдешевші шіфкарти на експресових і поштових кораблях до Гамбурга, Бремені, Антверпену, Роттердаму, Лібава і Ліверпулю. Услуга знаменита, тарч обильний, подаваний чотири рази денно при накритах столах. Окремі фамілійні каюти для родин. Як хочете їхати до краю або спроводити когось сюди до себе, то пишіть на нашу адресу або переїжджайте на дино в Нью Йорку і зателефонуйте до нас „493 Orchard“, а ми випишемо по вас сейчас свого урядника. Нічого у нас безплатний аж до від'їзду корабля. Висилаємо гроші до всіх частей світа після найнижшого денного курсу. Міняємо гроші на корону, рублі і марки. Голосіть са на адресу:

American European Steamship Co.,
121 Norfolk Str., New York City.

Проч зі смутком!

На виплату по 10 цит. денно.

Накопи зобов'язете ся платити по 10 центів денно, то пішлимо Вам на кредит сей прехороший грамофон плитовий, враз з 12 нуснинами пісень, польок, вальсів і т. д., які самі собі виберете. Пишіть по інформації і каталогу рекордів, залучуючи марки на переїздку.

LIBERTY COMMERCIAL CO.,
Dept. Z., 343 E. 9 Str., New York, N. Y.

ШАНОВНА КОМПАНІЄ!

Так грамофон як і рекорди дістав я в добрім стані, за що дякую Вам сердечну подяку. Рати буду старати ся скорше сплатити, поваяк не знаю ніякої ліпшої і веселішої розважки, як через Ваш гарний грамофон. Ще раз сердечно Вам дякую. Житчливий Л. Зелінський, 142 Dale str., Muskegon, Mich.

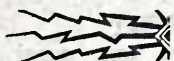
Подібні листи одержуємо від кожного коштумера.

Користайте з нагоди!

Тільки по \$3.00 місячно. Тільки \$3.00!

Кожному дамо на сплати РОВЕР, найліпшої конструкції і марки та гарантований, сильний і тревалий. Колеса мають подвійні дуті гуми, ручка нікльована а рами з найліпшої англійської стали. Пишіть сейчас по інформації, залучаючи марку на відповідь.

Adela Credit Co.

422 E. 72nd St.,

Dept. R.

New York, N. Y.

РОЗВЕСЕЛІТЬ СВОЮ ХАТУ.

На сплати по 10 центів денно.

Хто обов'язе ся платити по 10 центів денно, сему пішлимо на кредит сей гарний, маючий сильні і чисті тони грамофон на плити. До грамофону додаємо 12 кусників руських пісень, маршів, вальсів, польок, розмов і т. п., які кождий може вибрати собі сам після каталогу. Пишіть сейчас по каталог і інформації, залучаючи марки на відповідь.

ADELA CREDIT CO., DEPT. R.

422 East 72nd Street,

New York, N. Y.

ЕКСПРЕСОВІ ШІФКИ ДО ГАМБУРГА, БРЕМІ, РОТТЕРДАМУ І АНТВЕРПЕНІ! ЦІНА 23 ДОЛЯРІВ. НЕ ПЛАТІТЬ БІЛЬШЕ! ШКОДА ГРОША! ЛИШ НАПИШІТЬ ДО НАС!

23 доларів шіфкарти до старого краю. — Панове! Ідьте на 25-го цвітня, 9 і 23 мая. Тоді прогуляйте до краю! Особні кімнати! Домовий харч. Великі вигоди. Дасмо нічліг. Відставляємо багаж. Чекаємо на стайці. Виробляємо вільність границі. Дасмо несподіванки в дорогу. Шліть задаток 3 долари або пишіть по інформації. Спробуйте! Швидко!

\$28 ШІФКАРТИ З КРАЮ ДО АМЕРИКИ \$28. — УВАГА! Може маєте за мало грошей? Если так, то напишіть зараз. Дасмо спосіб і раду, як за кілька лішень доларів поїхати до краю на найлучших шіфках при кількогоднянім занятю — Телефонуйте: 3459 Rector.

AMERICA EUROPA CO., 2 Carlisle Str., NEW YORK, N. Y.

12 КВАРТ ЛІКЕРІВ \$1.00.

Щоб розвеселити наші знамениті екстракти імітації лікерів, випишемо до кождої місцевості, але тільки через короткий час, на наш власний експрес 6 кварт лікерів, яких самі забажаєте: коньяк, рум, сливовиця, російська горілка, боровишка, віска, бенедиктинка, джин, марч-о, мятівка, кордіалас і т. п. лише за \$1.00; за 12 кварт \$1.50; за 24 кварт \$2.00.

Пощо маєте платити більше? Можете спробувати одну кварту з якогось лікеру, а коли він не буде добрий, ми звернемо Вам Ваші гроші. Не забудьте користатися з сей нагоди. Замовляйте стільки, скільки Вам тепер потрібно. Ви можете продати його за подвійну ціну. Маєте отже спосіб швидко і чесно зробити гроші. З замовленням писавте \$1.00 просимо прелати гроші наперед.

SLAVIC IMPORTING CO.

330 West 42nd Street,

New York, N. Y.

Европейська адвокатсько-нотаріальна і війсьнова канцелярія.

За малу винагороду переводимо в старім краю процесу ґрунтові, спадкові і грошові, стаємо належні рати і переводимо в красивій табулі всякі документи, нотаріальні акти, повноваження, контракти купна і продажі. Тестаменти; скрипти; довжні декларації і спадкові, потвердження ціс. корол. генеральними Консулатами. Виробляємо урядовою дорогою асентеруноків подає та увільнення від військових вправ та маємо самих найліпших адвокатів, що заступають наших клієнтів. Всякий у нас споряджений документ, має правну важність в старім краю. Ідучи до Росії виробляємо паспортти для вільного переїзду через границю. Порада даром. Голосіть ся або пишіть в всякій справі: D. Klarer, 121 Norfolk Str., New York, N. Y.

Лише \$1.50 місячно!

не ждаємо грошей, лиш пишіть по ілюстрованій каталог, долучуючи марки на відповідь.
COLUMBIA WATCH CO., Dpt. R.,
403 E. 5th Str. NEW YORK, N. Y.

Робітників сейчас потрібно на фарми, стебельні, до салонів, готелів, ресторацій, до будови желізниць, загалом до всяких робіт. Хто хоче роботи, нехай аголосить ся сейчас в пакунком до офісу:

Hotel and Labor Agency

435 E. 9th Street (коло евею А) New York City.

VICTOR

Фонографи на легкі сплати!

Кожній чоловік має, що Victor's говорюча машина є найкращим фонографом на світі. Продаємо всього по Америці на тижневій сплаті по 50 центів і \$1.00 після найкращої ліпшої фабрики. Ми одержали 500 нових руських вокальних плит по 65 і 75 центів. Можете вибрати кождий, що кождий коштує від \$1.00 до \$1.50. Пишіть до нас по ілюстрованій каталог, який висилаємо даром. Більше в каталогі і в каталогі.

SAUL BIRNS
117 SECOND AVE. & cor. 7th STREET.
Dept. Rukij. NEW YORK, N. Y.
Фінанс: 25 E. 14 Str.

VICTOR

Головний Уряд „Р. Н. С.“ на роки
1910—1912:

Духовний управитель:

о. Мих. Валог, R. 9, Box 8, Butler, Pa.

Предсідатель:

Дмитро Капітала, McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:

Марія Черемшак, Trenton, N. J.

Місто-предсідатель:

Іван Мартон, Whiting, Ind.

Секретар рекордовий:

Теодозій Лабовський, Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар фінансовий:

Семен Ядловський, Box 76, Jersey City, N. J.

Касієр:

Алексій Шаршонь, 524 Pine and Franklin St., Shamokin, Pa.

Контрольна Комісія:

о. В. Валог, Whiting, Ind.
Константин Поступак, McAdoo, Pa.
Теодозій Касків, Newark, N. J.

Радні:

Іван Глова, Shamokin, Pa.
А. Стефанович, Ambridge, Pa.
Й. Ялечко, Ramey, Pa.
С. Маркевич, New Alexandria, Pa.
В. Левчик, Elizabeth, N. J.
А. Добоп, Lansford, Pa.

Організатор:

Ілько Моранець, 1441 Emma Street, Chicago, Ill.

Головна Канцелярія „Р. Нар. Союзу“
знаходиться під числом 83 Grand St.,
(у власній домі) Jersey City, N. J.

ПОКВІТОВАННЯ З ВИПЛАЧЕНИХ ЗАПОМОГ З КАСИ Р. Н. СОЮЗА.

Ч. 2260 КВІТ \$400.00
на чотириста доларів, котрі п. Йосиф Роман отримав як помертну заемогу по жоні Теклі з Головної Каси Руського Народного Союзу в Америці.
Трой, Н. Й. дня (дати нема) 1912.
Йосиф Роман.

Сьвідки:

Николай Базар,
Петро Якович.

Від місцевого Уряду Руськ. Народн. Союзу в Америці. Від. 191.

Гринько Дженджиристий, пре.,
Юрій Приотайко, секр.

Ч. 2255 КВІТ \$500.00
на п'ятьсот доларів, котрі п. Марія Дзіак отримала як помертну заемогу по мужу Івані з Головної Каси Руського Народного Союзу в Америці.
Джесуп, Па. 1. цвітня 1912.
Марія Дзіак.

Сьвідки:

Михайло Злок,
Петро Холіш.

Від місцевого Уряду Руськ. Народн. Союзу в Америці. Від. 20.

Осип Савка, преде.,
Василь Пісечко, секр.

Ч. 2239 КВІТ \$400.00
на чотириста доларів, котрі п. Мартин Романік отримав як помертну заемогу по браті Семені з Головної Каси Руського Народного Союзу в Америці.
Маганой Плейн, Па. 1. цвітня 1912.
Мартин Романік.

Сьвідки:

Григорій Гогор,
Андрей Романюк.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союзу в Америці. Відділ 28.

Іван Криба, преде.,
Гаврило Сопко, секр.

Ч. 2262 КВІТ \$100.00
на сто дол., котрі п. Теодор Маційовський отримав як надзвичайну заемогу на пев. слабкість з Головної Каси Руського Народного Союзу в Америці.
Мт. Кармел. Па. дня 1. цвітня 1912.
Теодор Маційовський.

Сьвідки:

Василь Кохан,
Іван Голда.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союзу в Америці. Від. 2.
Д. М. Корончак, преде.,
Іван Воргач, секр.

Ч. 2240 КВІТ \$150.00
на сто п'ятдесят дол., котрі місцевий уряд отримав як похор. кошта по Семені Романік з Головної Каси Руського Народного Союзу в Америці.
Маганой Плейн, Па., 1 цвітня 1912.
Мартин Романік.

Сьвідки:

Григорій Геґон,
Андрій Романюк.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союзу в Америці. Від. 28.
Іван Криба, преде.,
Гаврило Сопко, секр.

Ч. 2234 КВІТ \$150.00
на сто п'ятдесят дол. котрі місц. уряд отримав як помертну заемогу по Тимку Гевко з Головної Каси Руського Народного Союзу в Америці.
Маганой Плейн, Па., 1 цвітня 1912.
Іван Гевко.

Сьвідки:

Григорій Геґон,
Василь Радь.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союзу в Америці. Від. 28.
Іван Криба, преде.,
Гаврило Сопко, секр.

Ч. 2248 КВІТ \$150.00
на сто п'ятдесят дол., котрі місц. уряд Братства сьв. Ап. Петра і Павла отримав як похор. кошта по Василю Семенчук з Головної Каси Руського Народного Союзу в Америці.
Кріксайд, Па. дня 1. цвітня 1912.
Сьвідки:
Володимир Клітинський,
Гриць Калинчук.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союзу в Америці. Від. 158.
Василь Пастернак, преде.,
Сем. Пастернак, секр.

Ч. 2265 КВІТ \$100.00
на сто дол., котрі п. Матвій Кавулич отримав як надзвичайну заемогу за пев. слабкість з Головної Каси Руського Народного Союзу в Америці.
Чіголом, Міні., дня 1. цвітня 1912.
Матвій Кавулич.

Сьвідки:

Онуфер Кир,
Петро Жентичка.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союзу в Америці. Від. 37.
Онуфер Кир, преде.,
Петро Жентичка, секр.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Бр. сьв. Арх. Михайла, від 209. повідомляє всіх своїх членів місцевих і поза місцевих, що піврічний мітинг відбуде ся, дня 27. цвітня с. р. точно о год. 7. веч. в гали церк. сьв. Вм. Даматрія при Rahway Ave. На той мітинг мусить кожний член, безумовно явити ся, бо суть до полагодження важні справи. Довгуючі члени мають вирівнати свої довги бо противним разі зістануть виключені з Братства і Р. Н. Союзу. Неявивший ся член підлягає карі 50. цнт., а урядник 1. дол. — Й. Гінда, преде., М. Проскура, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Поміч в Чужині“, від. 215 подає до відомости, що буде приймати нових членів через три місяці, то є: май червень і липень без вступного то Тов., а до Р. Н. Союзу після статутів. Користайте з нагоди. — Х. Корендович, пре.; О. Кучма, кас.; С. Кучма-секр.

АНСОНІЯ, КОНН. Тов. „Запор. Січ“ подає до відомости, що адреса Тов. є слідуюча: Zaporozka Sicz Box 154, Ansonia, Conn.

НЮ БРИТАЙН, КОНН. Бр. сьв. Ап. Пера і Павл. від. 254 подає до відомости, що в п'ятницю, дня 19. цвітня відбуде ся квартальний мітинг в гали Одида, на Ключк ул. Кожний член має ся явити. Неявивший ся платить кару після статута. Будемо приймати на с'єм мітингу нових членів. — Мих. Карбовнік, пре.; Ів. Карбовнік, секр.; Тео. Гриців, кас.

НЮ ЙОРК, Н. Й., Тов. „Зоря“, від. 69, повідомляє своїх членів, що піврічний мітинг відбуде ся дня 20. цвітня с. р. точно о год. 8-й веч. під ч. 257 Е. Гавстон ул. Прошу прибути на сей мітинг, позаяк суть важні справи до полагодження; неявивший ся член буде караний 50 ц. а урядник 1.00 дол. — Ів. Бобецкий, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й., Бр. сьв. Волод., від. 108, повідомляє своїх членів, що мітинг місячний дня 20. с. м. відбуде ся в новій гали: 137 Е. 7-ма улицы. Всі члени мусять явити ся. Неявивший ся член і невіривавший своїх належитостей, зістане суспендований. Річний мітинг відбуде ся дня 4. мая с. р. в тій-же гали. Початок точно о год. пів до 7-ої. Неявивший ся член заплатить 50 цнт. карі. — В. Цільник, преде., Н. Олександрович, кас., С. Шевців, секр. фін., Й. Никиткевич, секр. рек.

ДЖАНСТАВН, ПА., Бр. сьв. О. Николая, від. 300, повідомляє всіх своїх членів, що в неділю, 21. цвітня відбуде ся мітинг в важній справі. Кожний член має явити ся, бо інакше буде караний. — А. Годчук, преде., О. Олійник, кас., В. Махник, секр.

РАМЕЙ, ПА., Бр. сьв. Володимира Великого, від. 58, повідомляє своїх місцевих як і поза місцевих членів, що дня 21-го с. м. припадає квартальний мітинг. Кожний член під карою обов'язаний явити ся, вирівнати свої заборгованості, та взяти участь в важних братських нарадах. Легковажучих се оголошене потягне ся до строгої відвічальності. — Ницефор Дудяк, преде., Йосиф Ялечко, секр.

ПОЗІР! РУСИНИ! ПОЗІР!
Товариство „Боян“ в Рочестер, Н. Й. устроє
дня 20. цвітня 1912. в Klinton Hall театральне представлення
„ВИХОВАНЕЦЬ“
народна комедія в трох діях, Я. Янчука.
По представленню забава з танцями.
Вступ на галю: І-рядні місця 50 цнт.;
П-рядні 35 ц. і 25 цнт.
Початок точно о 7.30 вечером.
Просить ся о численну участь.
За добру забаву ручить
Комітет.

Коннурси.

Парохія в Elmira Heights, N. Y. розписує конкурсу на дяко-учителя від дня 10 цвітня с. р. Має уміти учити хоральний спів і представлення. Платня після умови. Пасати на адресу: St. Nicolas greek-catholic Church, Elmira Heights, N. Y.

Дякоучитель з добрим баритоновим голосом, уміє добре провадити хор, школу дітей, устроювати представлення; має добрі ноты. Попикує посади. Голоситись на адресу: P. Dmytryk, 203 Plumer Ave., Detroit, Mich.

Іспитований дякоучитель і дірігент хору, який може провадити парафіальну школу і учити театральні представлення, попикує посади. Котра парохія желала би такого дякоучителя, нехай ласкаво зголосить ся на адресу: Alex Milanowich, 4842 Laflin Str., Chicago, Ill.

Глядає посади дяко-учителя, іспитований, маючий добрий голос; може учити і провадити потний спів, учити школу дітей і улађжувати театральні представлення. Адреса в Редакції „Свободи“.

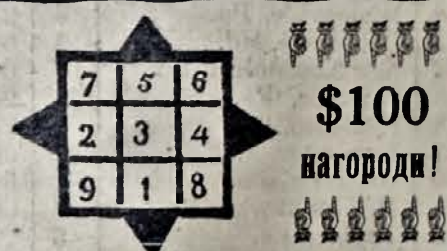
Посада в бюрі.

Попикує ся панни, котра би могла писати по англійськи, по руськи, по польськи на машині (Typewriter); першештво має Русьнка. Голоситись до: „The European Colonization Co“, 441 Drexel, Bldg., Philadelphia, Pa.

До спродання гросерія.

Добре уряджена і в добрім місці, на розі, між Русьнками і Поляками. Властитель змушений виїздити до краю задля справ фамілійних. Ціна приступна. Голоситись устно або письменно на адресу: Nykola Newerowicz, 216 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y.

13—18

Переложіть цифри в сих квадратиках так, щоб сума у всіх тих рядках рівнялась числу 15.
Кожний, хто прийде нам рівнянню загадки, получити кредит на 100 дол., котрий зачислим Вам при закупі своєї НЕВЕЛЬСКОЇ ФАРМИ в нашій Компанії вартости 149 дол., котра є положена в фабричній місті Н. Дж. близько Нью Йорку.

Доплатите за сю ФАРМУ лише 49 дол., котрі можете сплатувати по 5 дол. місячно.

Если бажаєте поліпшити своє положення і заможкати в своїм власнім домі то пишіть, або приїжджайте до нашого офісу на адресу:

RUSSIAN DEPT. (C)
25 Church Str., Suite 109, New York.

Міні піднесуть ся що найменше о 80 процент.

Не тратьте часу! Кудуйте зараз коли хочете зробити добрий вклад в своїх ощадностей, а врат в тим ватимте ріжницю між локацією своїх грошей в банках і в лотях. Ми гарантуємо дає Вам банк за ушкоджені гроші? Абсолютно ніяну! Ми даємо Вам заощаджуючу полісу; банки дають Вам більше як 4 процент, а з такими маленькими відсотками Ви ніколи не зможете поправити свою долі і через те не будете ніколи багаті. Кілько то владствителів реальностей зробили щасте через добру продаж кущинки землі у відповідній часі. Кінціце що одно: коли Вам лишас ся щонебудь із щоденних витратів, Ви уміщете се в банку; але як маєте до заплачених довг. мусите щадити, щоб сей довг сплатити як найкорше, а поступаючи в такий спосіб, маєте подвійну користь.

Повторяємо: не марнуйте часу, відвідайте нас, або напишіть до нашої компанії по блявній інформації, а коли Ваша відгадка є влучна, ми не тільки допозимоємо Вам першою ратою \$100, але пошлемо Вас еще на місце, щоб Ви могли вибрати собі відповідні лоты. Ціни сих лотів від \$175 а гору. Рати, як ми вже зазначили вше, суть неабиякно догідні.

Правила для учасників в констесті.
1) Відгадка має бути вистана до нас в протягу 15 днів. 2) Ми не дамо більше ніж один кредитовий сертифікат одиній і тій самій особі. 3) Не даємо ніяких премій малоліткам.

Жадайте або пошліть си по блявній інформації до:

HOME ASSOCIATES, 62 Park Row, Room 1012—1013, NEW YORK, N. Y.

Льонуйте швидко Ваші ощадности на 80%.

Не тратьте часу! — Загадка суми 105.

Відгадайте сю загадку через поміщені числа від 31 до 39 в кожнім квадратнику в такий спосіб, щоб ті числа додали до себе в кожного боку дали суму 105. Жадне число не може бути уміщене 2 рази.

Витягні сю відгадку і зашліть її, або принесіть до нашого офісу, а ми дамо Вам кредитовий чек на \$100, які будуть уважатися си частиною першої рати на гарні лоты, що їх можете вибрати в нашої носілости.

Загадані лоты, які ми по дешевій ціні і на вигідній сплаті, знаходять в градіях 5 центової лоты від міста Патерсон і Пассаяк, а 11 центової від Нью Йорку. Наші лоты положені близько тисячів великих фабрик, і в коротім часі підскачуть значно в ціні і тому ми певні, що вложити Ваш в сі лоты гроші піднесуть ся що найменше о 80 процент.

Ми збудуємо Вам дім за дешево ціну і на маленькі сплати, хочби Ви навіть не виплатили ще своїх лотів, а се суть такі догідности, яких не дасть Вам ніяка інша компанія. Се буде велика користь для тих людей, що бажають жити повні містом, а рівночасно дістати си до праці за невеличку сплату.

Не тратьте часу! Кудуйте зараз коли хочете зробити добрий вклад в своїх ощадностей, а врат в тим ватимте ріжницю між локацією своїх грошей в банках і в лотях. Ми гарантуємо дає Вам банк за ушкоджені гроші? Абсолютно ніяну! Ми даємо Вам заощаджуючу полісу; банки дають Вам більше як 4 процент, а з такими маленькими відсотками Ви ніколи не зможете поправити свою долі і через те не будете ніколи багаті. Кілько то владствителів реальностей зробили щасте через добру продаж кущинки землі у відповідній часі. Кінціце що одно: коли Вам лишас ся щонебудь із щоденних витратів, Ви уміщете се в банку; але як маєте до заплачених довг. мусите щадити, щоб сей довг сплатити як найкорше, а поступаючи в такий спосіб, маєте подвійну користь.

Повторяємо: не марнуйте часу, відвідайте нас, або напишіть до нашої компанії по блявній інформації, а коли Ваша відгадка є влучна, ми не тільки допозимоємо Вам першою ратою \$100, але пошлемо Вас еще на місце, щоб Ви могли вибрати собі відповідні лоты. Ціни сих лотів від \$175 а гору. Рати, як ми вже зазначили вше, суть неабиякно догідні.

Правила для учасників в констесті.
1) Відгадка має бути вистана до нас в протягу 15 днів. 2) Ми не дамо більше ніж один кредитовий сертифікат одиній і тій самій особі. 3) Не даємо ніяких премій малоліткам.

Жадайте або пошліть си по блявній інформації до: